

OMAAVALVONTA SUUNNITELMA

LASTENKOTI TEINI
2026

KIRSOS OY

Sisällys

1. PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT	3
2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN	4
2.1. Omavalvonnan seurannasta vastaavan henkilön yhteystiedot	4
2.2. Suunnitelman seuranta ja raportointi	4
3. TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	5
3.1. Toiminta-ajatus	5
3.2. Arvot ja toimintaperiaatteet	6
4. OMAVALVONNAN TOIMEENPANO	7
4.1. Riskinhallinnan menettelytavat	7
4.2. Riskinhallinnan työnjako	9
4.3. Riskien ennaltaehkäisy	10
4.4. Riskien tunnistaminen	11
4.5. Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitleminen	11
4.6. Korjaavat toimenpiteet ja niiden toimeenpano	12
4.7. Palvelua koskeva riskienhallinta	13
5. ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	18
5.1. Sijoitusprosessi	18
5.2. Hoito- ja kasvatussuunnitelma	19
5.3. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma	19
5.4. Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen	19
5.5. Yksikössä sovitut itsemääräämisoikeuden rajoittamista ja vahvistamista koskevat periaatteet	21
5.6. Hyvä ikätasoinen ja lapsikohtainen hoito, kasvatusta ja valvontaa, jota toteutetaan ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä	21
5.7. Rajoitusten käytön yhteydessä kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta huolehtiminen	23
5.8. Hoito- ja kasvatushenkilökunnan ja muiden yksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehtiminen rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa	24
5.9. Rajoitustoimenpiteiden toteuttaminen ja tilanteet, joissa niitä käytetään	25
5.10. Rajoitustoimenpiteiden käyttämisen yleiset edellytykset	26
5.11. Rajoitustoimenpiteistä päättäminen	26
5.12. Rajoitustoimenpiteiden kirjaaminen	28
5.13. Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet	28
5.13. Yleiset toimintatavat rajoitusten käytön jälkeen	36

5.14. Lapsen muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuus.....	37
5.15. Konkreettiset toimet Lastenkoti Teinissä rajoitustoimenpiteiden ehkäisemiseksi	39
5.15. Palautteen kerääminen, käsittely ja käyttö toiminnan kehittämisessä.....	40
6. ASIAKKAAN OIKEUSTURVA	41
6.1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023 29–30§	43
7. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA	44
7.1. Hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävä toiminta.....	44
7.2. Ravitsemus.....	46
7.3. Hygieniakäytännöt ja infektioiden torjunta	47
7.5. Yksikön asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoito	49
7.6. Lääkehoito.....	50
7.7. Kiireellinen sijoitus.....	51
7.9. Jälkihuolto	51
8. HENKILÖSTÖ.....	52
8.1. Henkilöstön määrä, rakenne ja ammattien harjoittamisen edellytykset ja valvonta	52
8.2. Sijaisten käytön periaatteet	53
8.3. Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet.....	53
9. TOIMITILAT	54
9.1. Yksikön tilojen kuvaus	54
9.2. Teknologiset ratkaisut	54
9.3. Lääkinnälliset laitteet.....	55
10. Asiakastietojenkäsittely	55
10.1. Tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä ohjeistus ja käyttö	55
10.2. Henkilöstön ja harjoittelijoiden henkilötietojen käyttö ja perehdytys.....	57
10.3. Yksikön rekisteriseloste ja tietosuojaseloste	57
10.4. Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot	57
11. SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN	58

1. PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Lastenkoti Teini on Kirsos Oy:n ylläpitämä 7-paikkainen lastensuojelun ympärivuorokautista sijaishuoltopalvelua tuottava perustason laitosesitys. Toimipiste sijaitsee Ikaalisten Vanhassa Kauppalassa.

PALVELUNTUOTTAJA	Kirsos Oy
Y-TUNNUS	2751987-3
HYVINVOINTIALUE	Pirkanmaan hyvinvointialue
KUNTA	Ikaalinen
OSOITE	Teinintie 8, 39500 Ikaalinen
TOIMINTAYKSIKÖN VASTAAVA ESIHENKILÖ	Lastenkodin johtaja Kirsi Kiuru Puhelin: 040 9683900 Sähköposti: kirsi.kiuru@kirsos.fi
LUPAPÄÄTÖKSEN NUMERO	LSSAVI/2528/04.01.00/2016 (29.8.2016)
PALVELU, JOHON LUPA MYÖNNETTY	Yksityisten ympärivuorokautisten sosiaalipalvelujen tuottaminen
ILMOITUKSEN AJANKOHTA	1.9.2016
REKISTERÖITY PALVELUALA	Lastensuojelun ympärivuorokautinen laitoshoito

2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

2.1. Omavalvonnan seurannasta vastaavan henkilön yhteystiedot

Lastenkodin johtaja Kirsi Kiuru

puhelin: 040 9683900

sähköposti: kirsi.kiuru@kirsos.fi

2.2. Suunnitelman seuranta ja raportointi

Omavalvontasuunnitelman laadintaan osallistuu koko työyhteisö ja se käydään läpi yhdessä henkilöstön kanssa tiimipalavereissa. Tiimipalavereissa arvioidaan jatkuvasti yksikön toimintaa ja pohditaan, onko tarve tehdä muutoksia omavalvontasuunnitelmaan. Omavalvontasuunnitelman arvioinnista tehdään seurantaraportti kolme kertaa vuodessa, joka päivitetään yrityksen internetsivuille. Suunnitelma päivitetään vuosittain, mikäli toiminnassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia kuluneen vuoden aikana. Tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään välittömästi toimintojen muuttuessa.

Suunnitelma on nähtävillä yksikön keskikerroksen oleskeluhuoneessa siten, että asiakkaat, omaiset ja omavalvonnasta kiinnostuneet voivat helposti ja ilman eri pyyntöä tutustua siihen.

Omavalvontasuunnitelma ja seurantaraportit on julkaistu sähköisessä muodossa yrityksen internetsivuilla.

Vastuu omavalvontasuunnitelman ajantasaisuudesta on yksikön esimiehellä.

3. TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

3.1. Toiminta-ajatus

Kirsos Oy tuottaa lastenkoti Teinissä hyvinvointialueille lastensuojelun ympärivuorokautista sijaishuoltopalvelua huostaanotetuille, kiireellisesti tai avohuollon tukitoimena sijoitetuille 9–17-vuotiaille lapsille.

Toiminnan tavoitteena on lapsen kuntoutuminen ja elämäntilanteen muuttuminen, jotka mahdollistaisivat lapsen paluun takaisin kotiin tai siirtymisen itsenäiseen elämään. Koko sijoituksen ajan tehdään tiivistä yhteistyötä perheiden kanssa. Omaohjaajatyöpari pitää perheeseen yhteyttä säännöllisesti ja tapaa perhettä tavoitteiden mukaisesti. Tapaamisten tarkoituksena on luoda yhdessä konkreettisia ja saavutettavissa olevia tavoitteita kotiutumisen tai itsenäisen elämän mahdollistamiseksi.

Kasvatus- ja hoitotyön tavoitteena on tarjota lapselle mahdollisimman hyvät kasvun ja kehityksen edellytykset. Kasvatus- ja hoitotyö on kuntouttavaa tavoitteena lapsen tilanteen parantuminen ja yhteistyössä perheen kanssa koko perheen tilanteen parantuminen ja kotiutus. Lastenkodin säännöllinen elämänrytmi koulunkäynteineen sekä vapaa-ajan harrastuksineen tuovat mielekästä sisältöä nuoren elämään. Työskentelyn lähtökohtana on huomioida lapsen yksilölliset tarpeet.

Kirsos Oy:n Lastenkoti Teinissä tuottamaa lastensuojelun sijaishuollon ympärivuorokautista palvelua ohjaavat keskeiset lait ovat:

- Lastensuojelulaki 417/2007
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000
- Hallintolaki 434/2003
- Perustuslaki 731/1999
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023

Lisäksi huomioidaan Valviran Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta 1/2024.

3.2. Arvot ja toimintaperiaatteet

Arvot muodostavat työyhteisön toiminnallisen perustan ja toimivat yksikön toiminnan kivijalkana. Lastenkoti Teinissä käydään arvokeskustelua niin työyhteisön jäsenten kuin asiakkaina olevien lasten kuin heidän vanhempiansa kanssa.

LASTENKOTI TEININ KESKEISET ARVOT

YKSILÖLLISYYS/ ASIAKASLÄHTÖISYYS

Laadukas sijaishuolto on asiakaslähtöistä, lapsen tarpeet tunnistavaa ja tunnustavaa sekä niihin tarkoituksen mukaisesti vastaavaa.

OSALLISUUS

Lapsen osallisuudessa on kyse siitä, miten hän voi olla mukana määrittämässä, toteuttamassa ja arvioimassa etunsa turvaamiseksi tehtävää työtä.

Mahdollisuus olla osallisena ja mukana asioiden käsittelyssä itselle merkittävissä yhteisöissä on ratkaisevaa ihmisen identiteetin kehittymisen kannalta. Kyse on yhdestä kasvun ja kehityksen perusedellytyksestä. Osallistumisen kautta opitaan olemaan ja elämään yhdessä.

TURVALLISUUS

Kokonaisvaltaisesti turvallisen elinympäristön lapselle turvaamalla mahdollistamme eheyttävien ja korjaavien kokemusten kautta mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä. Aidosti läsnäolevat aikuiset vahvistavat lasten turvallisuuden tunnetta.

LAADUKKUUS

Suunnitelmallista ja tavoitteellista perhelähtöistä työskentelyä kohti perheen jälleenyhdistämistä.

4. OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

4.1. Riskinhallinnan menettelytavat

Asiakasturvallisuus sekä omavalvonta perustuvat riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtia otetaan huomioon monipuolisesti. Riskinhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu myös suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi sekä toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen, analysointi, raportointi ja jatkotoimien toteuttaminen. Riskinhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä epäkohtia.

Lastenkoti Teinin laatukriteerit tarkoittavat niitä periaatteita, vaatimuksia ja mittareita, joilla arvioidaan ja varmistetaan, että Lastenkoti Teini tarjoaa laadukasta hoitoa ja kasvatusta lapsille. Laatukriteerit auttavat varmistamaan, että toiminta täyttää tietyt standardit ja lasten oikeudet toteutuvat.

LASTENKOTI TEININ LAATUKRITEERIT

1 LAPSEN EDUN ENSISIJAISUUS

Kaikessa toiminnassa lapsen etu ohjaa päätöksentekoa. Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen hoito- ja kasvatussuunnitelma yhteistyössä hänen ja perheen kanssa. Päätöksissä huomioidaan lapsen mielipide iän ja kehitystason mukaisesti.

- Onko lapset osallistunut oman suunnitelman laatimiseen?
- Kirjataanko lapsen mielipiteet?
- Toteutuvatko suunnitelmat käytännössä lapsen näkökulmasta?

2 TURVALLINEN JA KODINOMAINEN YMPÄRISTÖ

Fyysinen ympäristö on turvallinen, siisti, viihtyisä ja kodinomaiseksi kalustettu. Psyykkinen turvallisuus varmistetaan ennakkoilla rutiineilla, johdonmukaisella kasvatuksella ja empaattisella kohtaamisella. Lapsella on mahdollisuus omaan rauhaan ja yksityisyyteen.

- Toteutuuko päivittäiset rutiinit?
- Onko ympäristö lapsille turvallinen?
- Toteutuuko yksityisyydensuoja kaikissa tilanteissa?

3 AMMATTITAITOINEN JA SITOUTUNUT HENKILÖSTÖ

Henkilökunnalla on sosiaalialan koulutus ja riittävä kokemus lastensuojelutyöstä. Työntekijät osallistuvat säännöllisesti täydennyskoulutukseen ja työnohjaukseen. Henkilöstö toimii eettisesti ja noudattaa Lastensuojelulakia, muuta työtä tukevaa lainsäädäntöä sekä alan ammattieettisiä ohjeita.

- Toteutuuko lain vaatima henkilöstömitoitus ja kelpoisuusehdot?
- Osallistuvatko työntekijät säännöllisesti koulutuksiin?
- Onko työnohjausta järjestetty säännöllisesti?

4 OSALLISUUS JA VUOROVAIKUTUS

Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa arkeensa ja osallisuutta tuetaan systemaattisesti.

Avoim, luottamuksellinen ja kunnioittava vuorovaikutus on toiminnan perusta. Lasta kuullaan aidosti ja heidän näkemys huomioidaan arjen ratkaisuissa.

- Onko lapsilla tilaisuus vaikuttaa (esim. yhteisökokoukset)?
- Kerätäänkö lapsilta palautetta säännöllisesti?
- Toteutuuko lasten kuuleminen dokumentoidusti arjessa?

5 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA VERKOSTOJEN KANSSA

Huoltajia tuetaan ja heidän osallisuus säilytetään mahdollisuuksien mukaan. Yhteistyötä tehdään suunnitelmallisesti koulun, terveydenhuollon, sosiaalitoimen ja muiden tahojen kanssa. Tiedonkulku on avointa, ajantasaista ja luottamuksellista.

- Toteutuuko yhteydenpito vanhempiin suunnitelmallisesti?
- Miten vanhempien mielipide huomioidaan?
- Arvioidaanko yhteistyötä säännöllisesti palautteella?

6 ARJEN STRUKTUURI JA TUKI

Arki on ennakoitavaa ja rakentuu turvallisille rutiineille. Lapsia tuetaan koulunkäynnissä, vapaa-ajassa ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Jokaiselle lapselle tarjotaan yksilöllistä tukea tarpeiden mukaan.

- Onko lapsilla säännöllinen päivärytmi (ruoka, lepo, koulu)?
- Kuinka moni lapsi saa tukea koulunkäynnissä?
- Seurataanko ja arvioidaanko kehitystä suunnitelmallisesti?

7 SUOJAAMINEN JA KRIISITILANTEIDEN HALLINTA

Kiusaamista, väkivaltaa ja kaltoinkohtelua ei hyväksytty missään muodossa. Yksiköllä on selkeät toimintamallit kriisitilanteiden hallintaan ja jälkikäsittelyyn. Kaikki epäasiallinen kohtelu raportoidaan ja käsitellään välittömästi.

- Onko toimintaohjeet kriisitilanteisiin kirjattu ja henkilöstön tiedossa?
- Tapahuuokko kriisitilanteiden jälkikäsittely säännönmukaisesti?

8 SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Laatua seurataan säännöllisesti asiakaspalautteella ja itsearvioinneilla. Havaitut puutteet korjataan ja toiminta kehittyy jatkuvasti. Lapsia ja huoltajia osallistetaan laadun kehittämiseen.

- Onko käytössä palautejärjestelmä lapsille ja huoltajille?
- Toteutetaanko säännöllisesti itsearviointia?
- Dokumentoidaanko ja hyödynnetäänkö kehittämistoimet?

Lastenkoti Teinin henkilöstö osallistuu monin tavoin moniammatilliseen laadunhallinnan ja asiakasturvallisuuden kehittämiseen ja saa palautetta oppimista ja oman toimintansa kehittämistä varten. Muistutukset ja kantelut käsitellään tapahtumassa mukaan olleiden kanssa. Työyhteisön koulutus ja työyhteisölle laadittavat turvaohjeet sekä tekniset turvajärjestelmät ovat ensisijaisia keinoja vaara- ja uhkatilanteisiin varautumisessa. Uusien työntekijöiden perehdyttäminen toimipisteen turvallisuusjärjestelyihin, turvallisuussuunnitelmiin ja turvaohjeisiin on välttämätöntä. Turvallisuusongelmien tunnistaminen ja avoin käsittely luo pohjan turvallisuuskulttuurille. Tilanteissa, joissa lähitulevaisuudessa on ennustettavissa haastavia asiakas- tai henkilöstötilanteita, huolehtii esihenkilö henkilöstöresurssin riittävydestä.

4.2. Riskinhallinnan työnjako

Esihenkilön tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista. Esihenkilö vastaa siitä, että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Esihenkilöllä on myös päävastuu myönteisen asenneympäristön luomisessa turvallisuuskysymyksiä kohtaan. Riskinhallinta vaatii aktiivisia toimia myös muulta henkilöstöltä. Työyhteisön jäsenet osallistuvat turvallisuustason ja -riskien arviointiin, asiakasturvallisuus- ja omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Riskinhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista. Koko henkilöstöltä vaaditaan sitoutumista, kykyä oppia virheistä sekä muutoksessa elämistä, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Eri ammattiryhmien asiantuntemus saadaan hyödynnetyksi ottamalla henkilöstö mukaan omavalvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Yksikköön on laadittu työsuojelun toimintaohjelma, jossa yksikön mahdollisia riskejä on arvioitu yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti.

4.3. Riskien ennaltaehkäisy

Riskien ennaltaehkäisy tarkoittaa toimenpiteitä, joilla pyritään estämään riskin toteutuminen tai vähentämään niiden todennäköisyyttä ja vaikutuksia, jo ennen kuin ne aiheuttavat haittaa. Se on olennainen osa riskienhallintaa työpaikalla.

PÄIVITTÄISESSÄ TYÖNJAOSSA TURVALLISUUDEN HUOMIOINTI
Tiimityö
Kattava raportointi työvuoron
Tilanteiden ennakointi

LASTENKOTI TEININ KEINOT RISKIEN, KRIITTISTEN TYÖVAIHEIDEN JA VAARATILANTEIDEN ENNALTATUNNISTAMISEKSI	
Palo- ja pelastussuunnitelma sekä turvallisuusselvitys	Tarkistetaan lain säätämin väliajoin
Riskienhallintasuunnitelma	Tarkastetaan joka toinen vuosi
Työpaikkaselvitykset	Työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti
Työsuojelutarkastukset	Tarvittaessa
Varautumissuunnitelma (infektioiden torjumiseen liittyvät suunnitelmat, tartuntatauti ohjeistus)	Päivitetään tarvittaessa ja ohjeistuksien muuttuessa

HENKILÖKUNNAN TURVALLISUUSOSAAMISEN TAKAA
Perehdytys, turvallisuuskävely
Säännöllinen, koulutuksellinen työnohjaus
Vaativien asiakastilanteiden säännöllinen koulutus
Turvallisuusasioiden säännöllinen läpikäynti tiimipalaverissa sekä asiakkaiden kanssa
Ensiapukoulutukset
Opiskelijoille nimetyt ohjaajat harjoittelun ajaksi

4.4. Riskien tunnistaminen

Lastenkoti Teinin työntekijät arvioivat jokaisen työvuoron päätteeksi toiminnan laatua peilaten sitä yksikön laatukriteereihin. Laatupoikkeamat kirjataan ylös seurantalomakkeelle. Laatupoikkeamat on jaoteltu kolmeen kiireellisyysryhmään.

1. asteen välittömiä toimenpiteitä vaativista poikkeamista on ilmoitettava välittömästi yksikön johtajalle, kun sellainen havaitaan
2. asteen poikkeamat käsitellään viikkopalaverissa
3. asteen poikkeamat käsitellään tiimipalaverissa

Uhka- ja väkivaltatilanne- lomakkeelle kirjataan työntekijöihin kohdistuneet turvallisuuspoikkeamat sekä uhka- ja väkivaltatilanteet. Lääkehoidon poikkeamat kirjataan lääkehoitosuunnitelman takaosassa olevalle lomakkeelle.

4.5. Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitleminen

Asiakkailla ja omaisilla on mahdollisuus tuoda epäkohdat esille heti asian tullessa esille Lastenkoti Teinin työntekijöille tai lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Lisäksi lapsen omaohjaajat keskustelevalt omaohjattavan kanssa säännöllisesti ja ovat yhteydessä lapsen lähiverkostoon. Lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät tapaavat lasta ja vanhempia ilman lastenkodin työntekijöitä.

Lapsen muuttaessa lastenkotiin hänen ja hänen läheisiensä kanssa käydään läpi yksikön toimintatavat, säännöt ja käytänteet sekä turvallisuusasiat. Joka vuosi henkilöstölle tehdään työhyvinvointikysely, joka käydään työyhteisön kanssa läpi ja siitä tehdään kehittämissuunnitelma.

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Vastuu riskinhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehitystyössä on esihenkilöllä, mutta työntekijöiden vastuulla on tiedon saattaminen johdon käyttöön. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

Haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet käsitellään tiimipalaverissa. Tarvittaessa täytetään *Uhka- ja väkivaltatilanteen ilmoituslomake*. Lisäksi käytössä on yksikön vuorokohtainen tilanteenpurku, henkilökohtaiset keskustelut asiakkaan ja työntekijän kanssa, debriefing ja tarvittaessa yhteydenotto työterveyteen.

Mahdollisissa vakavissa vaaratapahtumissa, joissa on tarve tarkemmalle tutkimukselle, noudatetaan ohjeistusta STM:n opasta sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioille vakavien vaaratapahtumien tutkinnasta (STM Julkaisuja 2023: 31).

4.6. Korjaavat toimenpiteet ja niiden toimeenpano

Lapsen tai hänen läheisensä kokema epäkohta selvitetään ja siitä tehdään muistio. Asia käsitellään ja sovitaan toimenpiteet ja seuranta. Asiasta tiedotetaan eteenpäin sosiaalityöntekijälle.

Turvallisuuspoikkeamat, lääkepoikkeamat ja rajoituspäätökset käsitellään säännöllisesti henkilöstöpalavereissa. Tilanteet analysoidaan ja pohditaan, millä keinoin vastaavat kyettäisiin jatkossa välttämään. Tarvittaessa sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Yleisvaarallisista tartuntataudeista on tehty varautumissuunnitelma ja ohjeet henkilöstölle ja asiakkaille.

Päiväraportit ovat päivittäinen tiedotuskanava kyseisen vuoron henkilöstölle.

Yhteistyötahoja informoidaan puhelimitse tai sähköpostitse.

Esihenkilö vastaa toiminnan toteutumisesta ja sitä tukevasta riittävästä ja ajantasaisesta ohjeistuksesta sekä tiedottaa tarvittavista muutoksista työskentelyssä (myös todetuista tai toteutuneista riskeistä ja niiden korjaamisesta) henkilöstölle ja muille yhteistyötahoille.

4.7. Palvelua koskeva riskienhallinta

Asiakasnäkökulma	Riski	Ehkäisy
HOITO – JA KASVATUSPROSESSI	Ennakkoasenne sijoituksen alussa	Avoin suhtautuminen, arvostava kohtaaminen, empaattinen kuuntelu, läsnäolo
	Asettumisen vaikeus Teiniin	Läsnäolo, empaattinen kuuntelu, ymmärrys tilanteen vaikeudesta, keskustelu
	Lapsen sopivuus Teinin profiliin	Käytetään riittävästi aikaa lapsen esitietoihin, pohditaan lapsen haasteita suhteessa yksikön osaamiseen, varataan aikaa tutustumiseen
	Yhteistyöhaasteet omaohjaajuudessa	Mahdollistetaan aikaa ja tilaa yhteyden syntymiselle, tarvittaessa vaihdetaan toimivampaan suhteeseen
	Lapsi vastustaa hänelle itselleen parhaaksi sovitun toimintatapoja	Lapselle perustellaan sovitut toimintatavat ja päätöksen hänen käsityskykynsä mukaisesti
	Tiedonkulku lapsen elämässä olevien tahojen välillä	Omaohjaajat ovat yhteydessä lapsen elämässä olevien tahoihin säännöllisesti ja pitävät kirjaa ja suunnittelevat yhteydenpidolle riittävästi aikaa
	Lapsen tarvitsee merkittävästi enemmän aikuisen tukea	Työtehtävien priorisointi, riittävä henkilöstöresurssi, läsnäolo
	Kirjaaminen vie aikaa asiakastyöltä	Selkeät sovitut kirjaamisohjeet, kirjaamiskoulutus, työn organisointi
ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUS	Lapsi kokee, ettei voi vaikuttaa omiin asioihinsa	Avoin keskustelu lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden hänen omasta tilanteestaan
	Epäoikeudenmukaisuuden kokemus suhteessa muihin yksikön lapsiin	Avoin keskustelu yksilöllisestä hoidosta- ja kasvatuksesta, työyhteisön yhteinen näkemys esimerkiksi seuraamuksista,

		selkeät ohjeet ja perustelut lapsille
	Luottamuksen puute	Kerrotaan lapselle, että voi keskustella asioistaan kenen tahansa ohjaajan kanssa. Kerrotaan lapsille muista auttavista tahoista esimerkiksi kuraattori, netin palvelut lapsille ja nuorille.
KASVATUSTYÖ	Tarpeellisten kasvatuksellisten rajoitusten asettamisen epävarmuus	Avoin keskustelu kasvatuksellisista rajoituksista työryhmässä ja esimiehen tuki
LASTENSUOJELULAIN MUKAISET RAJOITUSPÄÄTÖKSET	Rajoitustoimenpide vs. kasvatuksellinen rajoitus	Säännöllinen koko henkilöstön rajoitustoimenpidekoulutus, avoin keskustelu työryhmässä, esimiehen tuki
HYVÄ KOHTELU	Epäasiallinen kohtelu	Selkeät ohjeet epäasiallisen kohtelusta, esimies vastaa jatkoselvittelystä Selvitetään lasten kokemuksia heidän kohtelustaan säännöllisellä Hyvää kohtelua koskevalla kyselyllä
LASTEN JA PERHEIDEN OSALLISUUS LAADUN KEHITTÄMISESSÄ	Asiakaskyselyyn ei vastata Ei saada palautetta	Selkeät kysymykset, helppo vastattavuus (puhelimella), nimettömänä Pyydetään palautetta arjen toimintojen yhteydessä ja päivittäiskeskusteluissa Muistutetaan palautelaatikon käyttämisestä

Sijoitusvaihe:

Lastenkoti Teinin palveluprosessissa merkittävä riskienhallinta tapahtuu jo ennen sijoituspäätöstä. Uuden asiakkaan kohdalla tulee tarkoin miettiä asiakkaan sopiminen yksikön profiiliin; vastaako henkilöstön osaaminen lapsen tarpeisiin, sopiiko lapsi olemassa

olevaan ryhmään ja olisiko kyseessä olevan lapsen sijoituksella vaikutusta muiden yksikössä asuvien lasten sijoituksiin. On lapsen edun mukaista löytää hänelle mahdollisimman hyvin hänen tarpeitaan vastaava sijaishuoltopaikka.

Palvelun laatu:

Palvelun laadun riskienhallintaan liittyy olennaisesti riittävä, osaava, jaksava ja sitoutunut henkilöstö. Riskien ennaltaehkäisyn näkökulmasta perehdytys, tiedonkulku ja henkilöstön hyvinvointia tukeva työvuorosuunnittelu ovat avainasemassa.

Henkilöstöresurssit:

Lastenkoti Teinissä työvuorosuunnittelussa huomioidaan lasten tarpeet, jotta työvuoroissa työskentelee tarpeellinen määrä työntekijöitä. Henkilöstöresurssit suunnitellaan yksikön ja lasten tarpeiden näkökulmasta. Mikäli lasten vointi vaatii tai yksikköön tulee uusi lapsi, vahvistetaan vuoroja tarpeen mukaan.

Sijaisina Lastenkoti Teinissä käytetään samoja alan koulutettuja, lapsille jo ennalta tuttuja työntekijöitä. Sijaiset ovat useimmiten työskentelyn yksikössä lopettaneita tai opiskelijana lapsille tutuksi tulleita ja talon toimintatapoihin perehtyneitä työntekijöitä. Sijaisten käytön lähtökohtana on, että työvuorossa on aina lapsille ennalta tuttuja aikuisia.

Haastaviin tilanteisiin kutsutaan lähistöllä asuvia vakituisia työntekijöitä sovitun soittolistan mukaisesti ennakoiden jo siinä vaiheessa, kun tilanteessa on havaittavissa varomerkkejä.

Yksikön henkilöstöresurssia arvioidaan aina lasten tarpeiden lähtökohdasta turvallisuustekijät huomioiden. Tarkemmin asiaa on käsitelty yksikköön laaditussa varautumissuunnitelmassa.

Henkilöstön osaaminen:

Yksikköön sijoitetuilla lapsilla ja heidän perheillään voi olla hyvin moninaisia haasteita. Jo sijoitusvaiheessa on olennaista pohtia, onko yksiköllä riittävästi osaamista lapsen/ perheen haasteiden kanssa työskentelyyn.

Yksikköön laaditaan vuosittain koulutussuunnitelma. Täydennyskoulutukset suunnitellaan ottaen huomioon yksikköön sijoitettujen lasten ja henkilöstön tarpeet sekä yhteiskunnalliset

muutokset. Esihenkilöille koulutusta järjestetään vähintään 5 päivää/vuodessa ja muille työntekijöille vähintään 3 päivää/vuodessa.

Yksikkö huolehtii, että henkilöstöllä on voimassa lääkehoitolupa vaadittava lääkehoidon koulutus, EA1 ja hygieniapassi suoritettuna. Lastenkoti Teinissä on käytössä toimintapamallina uhka- ja väkivaltatilanteisiin sekä niiden ennaltaehkäisyyn AVEKKI-koulutus. Säännöllisellä koulutuksella ja kertaamisella varmistetaan, että koko henkilöstöllä on samankaltaiset toimintamallit haastaviin tilanteisiin.

Henkilöstön jaksaminen:

Hyvinvoiva henkilöstö on avaintekijä laadukkaalle sijaishuollolle. Lastensuojelun sijaishuollossa korostuu psykososiaaliset kuormitustekijät erityisesti jatkuva valppaana olo, haastavat vuorovaikutustilanteet, valtavan tietomäärän ja laajan kokonaisuuden hallinta, vastuu ja vuorotyö.

Henkilöstön jaksamista tuetaan Teinissä mm. osallistavalla työvuorosuunnittelulla, jolla pyritään mahdollisimman hyvään työn ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen. Vaikka työvuorosuunnittelun lähtökohtana on aina yksikön tarpeet, henkilöstöllä on mahdollisuus esittää vuorotoiveita ja vapaatoiveita, jotka pääsääntöisesti kyetään toteuttamaan.

Koko henkilöstö osallistuu ryhmätyönohjaukseen kerran kuussa. Tarvittaessa on mahdollisuus myös yksilölliseen työnohjaukseen. Työterveyshuollon kautta on myös mahdollisuus Pihlajalinnan psykologipalveluun.

Henkilökunnan jaksamista tukee kirjallisesti laadittu toimenkuva, yhdessä sovitut toimintatavat, tavoitteet ja vastuut sekä työnjako. Yksilötasolla työn vastaavuus omaan osaamiseen ja omien vahvuuksien käyttö työskentelyssä tekevät työstä mielekkäämpää.

Henkilöstön sitoutuminen:

Sitoutumisella organisaatioon tarkoitetaan työntekijän lojaliteettia organisaatiolle ja alttiutta pysyä organisaation palveluksessa. Lastensuojelun sijaishuollossa henkilöstön sitoutuminen yritykseen ja yksikössä työskentelyyn mahdollistaa sijaishuollon merkittävän tavoitteen, kiintymyssuhdevaurioiden korjaamisen pitkäaikaisissa omaohjaajasuhteissa.

Tunneperäinen sitoutuminen lisää työn imua. Henkisiä piirteitä työyhteisössä ovat mm. työn mielekkyyden etsiminen yhteisön jäsenenä sekä työntekijöiden yhteenkuuluvuuden tunne.

Keskeistä on, että työssä voidaan käyttää taitoja ja kykyjä sekä nähdä yhteys oman työn ja organisaation tavoitteiden välillä. Yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan koko henkilöstön yhteisissä kehittämis- ja virkistyspäivissä.

Omaan työtehtävään sitoutuminen on merkityksellistä asiakastyön laadun näkökulmasta. Ohjaajan tehtävistä merkityksellisin on toimiminen omaohjaajana. Omaohjaajan tärkein tehtävä on luoda omaohjattavaan yhteys. Ilman yhteyttä ei ole mahdollista vaikuttaa lapsen toimintaan. Yhteyttä ylläpidetään säännöllisillä omaohjaaja-ajoilla, jotka lapsi ja omaohjaaja yhdessä suunnittelevat.

Perehdytys:

Lastenkoti Teiniin on laadittu perehdytysuunnitelma. Uusi työntekijä on työvuoroissa ylimääräisenä työntekijänä perehdytyksessä 3–5 vuoroa riippuen aiemmasta työkokemuksesta. Uuden työntekijän perehdytys on koko henkilöstön yhteinen tehtävä. Perehdytys on kuitenkin pitkä prosessi, sillä sijaishuolto on laaja kokonaisuus monine yhteistyötahoineen. Työntekijän katsotaan kokeneen lastenkodin arjen, kun on elänyt sen vuodenkierron ympäri.

Perehdytyksen apuna Teinissä käytetään perehdyttäjän muistilistaa. Muistilistan kohdat käydään läpi parin kuukauden työskentelyn jälkeen uudelleen ja varmistetaan, että työntekijällä on saanut perehdytystä muistilistaan kirjatusta asioista.

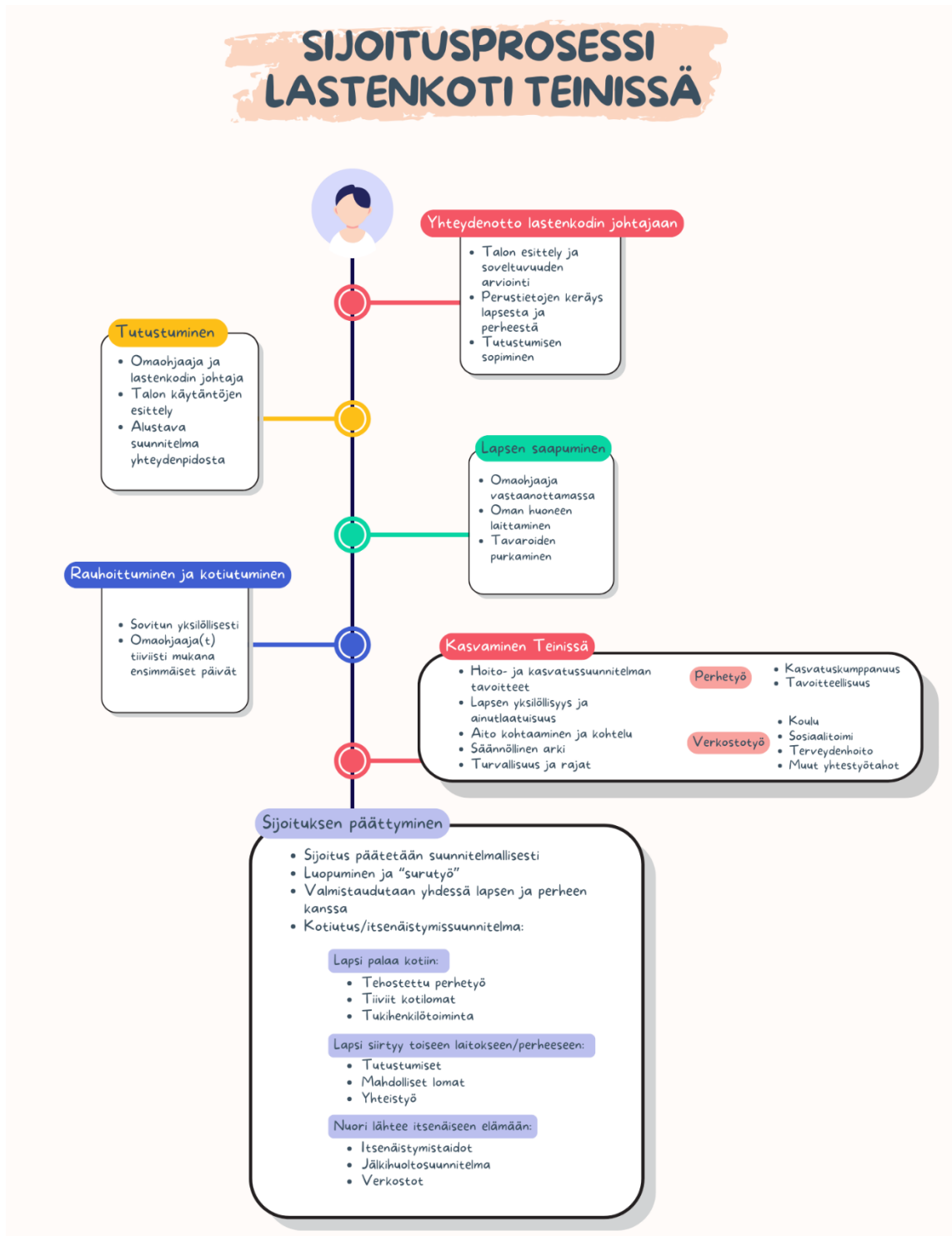
Tiedonkulku:

Sijaishuollon yksiköllä on palvelun laatuun liittyen runsaasti erilaisia yhteistyösuhteita, joihin tiedonkulun tulisi olla aukotonta. Työntekijöiden tulee varmistaa, että lapset ovat tietoisia heitä itseään koskevista asioista. Omaohjaajat pitävät viikoittaisilla puheluilla huolta, että vanhemmat ovat tietoisia lapsen arjen kulusta. Yksiköstä ollaan säännöllisesti yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään. Kuukausittain lapsen kuukauden tapahtumista laaditaan kuukausikooste, joka lähetetään sosiaalityöntekijälle ja pyynnöstä vanhemmille.

5. ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

5.1. Sijoitusprosessi

Lastenkoti Teiniin tullaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, johtavan viranhaltijan tai hallinto-oikeuden päätöksellä tai kiireellisen sijoituksen päätöksellä palveluohjauksen kautta.

5.2. Hoito- ja kasvatussuunnitelma

Lapselle laaditaan sosiaalityöntekijän laatiman asiakassuunnitelman pohjalta hoito- ja kasvatussuunnitelma, jossa määritellään konkreettisesti tavoitteet, vastuunjaot ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Hoito- ja kasvatussuunnitelma päivitetään aina asiakassuunnitelmaneuvottelujen yhteydessä. Suunnitelman laadintaan, arviointiin osallistuvat lapsi, hänen huoltajansa, omaohjaaja, vastuusosiaalityöntekijä ja tarvittaessa muut tarvittavat tahot. Omaohjaajat tekevät lapsen kanssa myös kuukausittaisen arvioinnin hoito- ja kasvatussuunnitelma pohjana.

5.3. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Hyvän kohtelun suunnitelma -työskentely on aloitettu Teinissä elokuussa 2019, jolloin työyhteisön ja lasten yhteistyössä hyvän kohtelun suunnitelma toteutettiin puun muotoon. Puun juuristo kuvaa työtä ohjaavia lakeja, säädöksiä yms. Puun runko sisältää työmenetelmiä. Oksistossa on yhteinen näkemys siitä, miten hyvä kohtelu näkyy lapsen arjessa.

Hyvän kohtelun suunnitelmaa on päivitetty Teinissä yhteistyössä koko työyhteisön ja lasten kanssa. Päivityksessä on pohdittu hyvän kohtelun ja itsemääräämisoikeuden määritelmää ja miten ne näkyvät lasten arjen päivittäistoiminnoissa ja millaisin menettelytavooin sijaishuolto voidaan toteuttaa ilman henkilön perusoikeuksiin puuttuvia rajoituksia.

Teinin lapset ovat osallistuneet Hyvää kohtelua koskevan suunnitelman laatimiseen vastaamalla Hyvän kohtelun teemaan liittyvään asiakaspalautekyselyyn. Päivittäiskeskusteluissa on teemaa myös nostettu esiin.

5.4. Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Lastenkoti Teinissä kunnioitamme ja vahvistamme lapsen itsemääräämisoikeutta ja tuemme lapsen osallistumista oman elämän, hoidon ja kasvatuksen suunnitteluun sekä

toteuttamiseen. Aikuisten velvollisuus on kuunnella, mitä lapsella on sanottavana ja velvollisuus toimia ja reagoida sen mukaan. Lastenkoti Teinissä huomioidaan lapsen etu, toivomukset, mielipide ja yksilölliset tarpeet sekä lapsen äidinkieli, uskonto ja kulttuuritausta. Sijaishuoltoa toteutettaessa on otettava lapsen edun mukaisella tavalla huomioon myös tavoite perheen jälleen yhdistämisestä.

Lastenkoti Teinissä asuvalla lapsella on mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa:

ERI ARJEN TILANTEISSA LASTENKODIN AIKUISTEN KAUTTA.

Arkipäiväisistä asioista lapsi voi puhua omaohjaajan lisäksi kaikille Teinin ohjaajille. Omaohjaaja on lapsen lähi aikuinen, mutta lapsella on oikeus keskustella myös muiden aikuisten kanssa.

SÄÄNNÖLLISISSÄ YHTEISÖKOKOUKSISSA

Lapsille tuodaan kokouksissa muun muassa riittävästi tietoa lastenkodin arjen muutoksista. Kokoukset ovat lapsille yhteisiä tilaisuuksia tuoda esille lastenkotia koskevia kehitysehdotuksia, toiveita ja puutteita. Jos toivotta ei voida toteuttaa, se perustellaan lapselle.

SOVITUILLA OMAOHJAAJA-AJOILLA

Lapselle ja omaohjaajalle suunnitellaan säännölliset omaohjaajahetket, jolloin lapsella on mahdollisuus säännölliseen ja suunnitelmalliseen yhdessäoloon aikuisen kanssa.

HOITO- JA KASVATUSSUUNNITELMAA LAADITTAESSA

KOTIHARJOITTELUSUUNNITELMAA TEHDESSÄ

KUUKAUSIKOOSTETTA LAADITTAESSA

ASIAKASSUUNNITELMAA LAADITTAESSA

Lastenkoti Teinissä pyritään siihen, että lapsella on oikeuksiensa mukaisesti aina kaikki tarvittava tieto omista asioistaan. Lapselle ja hänen vanhemmilleen annetaan tietoa lapseen liittyvistä asioista ymmärrettävällä tavalla sekä tuetaan ja rohkaistaan osallisuuteen ja osallistumaan kaikkiin asioihin.

Lasta ja vanhempia mietityttäviin asioihin tarjotaan aina apua ja tietoa niiden käsittelyn mahdollistamiseksi. Ratkaisuja erilaisiin pulmiin etsitään yhdessä lasten ja työntekijöiden kesken, jotta lapsi saa mahdollisuuden muodostaa oman näkemyksensä asianmukaisen

tiedon pohjalle. Lasta kuullaan aina häntä koskevista päätöksissä ja lapsella on oikeus kertoa mielipiteensä. Mielipiteen ilmaisulla hänellä on mahdollisuus vaikuttaa päätökseen.

Teiniin muuttaessa lapselle pyritään järjestämään vähintään yksi tutustumiskäynti ennen muuttoa. Jokaisella lapsella on oma huone, jonka sisustukseen hänellä on mahdollisuus vaikuttaa. Henkilökunnalla on tarvittaessa oikeus mennä huoneeseen mutta aina lapsen yksityisyyttä kunnioittaen. Huoneiden ovet saa lukittua siten, etteivät toiset lapset pääse huoneeseen ilman lupaa. Lasten ja heidän vanhempiansa erilaisia tapoja ja kulttuuritaustoja pyritään huomioimaan ja kunnioittamaan.

5.5. Yksikössä sovitut itsemääräämisoikeuden rajoittamista ja vahvistamista koskevat periaatteet

Sijoitettujen lasten kohdalla selkeät kasvatukselliset säännöt ovat yksi hoidon ja kasvatuksen lähtökohta. Lapsella on oikeus saada sijaishuoltopaikassaan hyvää hoitoa ja huolenpitoa, jossa huomioidaan hänen ikänsä ja kehitystasonsa.

Hyvään hoitoon ja huolenpitoon sisältyy myös kasvatuksellisia rajoja, joissa ikä ja kehitystaso huomioidaan. Sääntöjen tavoitteena on opettaa lasta toimimaan yleisesti ja hyväksyttävällä tavalla.

Lastenkoti Teinin kasvatuksellisina toimenpiteinä voidaan puuttua ja rajoittaa yksittäisen lapsen toimintaa lyhytaikaisesti. Ratkaisu tehdään aina yksilökohtaisesti lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden.

5.6. Hyvä ikätasoinen ja lapsikohtainen hoito, kasvatusta ja valvontaa, jota toteutetaan ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä

Lastenkoti Teinissä jokaisella lapsella on henkilökohtainen hoito- ja kasvatussuunnitelma, jossa huomioidaan aina lapsen ikä- ja kehitystason mukaiset toiveet, tarpeet ja tavoitteet. Omaohjaajalla on keskeinen rooli tukea lapsen itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden toteutumista Teinin arjessa.

Lastenkoti Teinin toiminta on aikuisjohtoista ja lapsilähtöistä. Turvallinen ja säännöllinen arki on toiminnan keskiössä. Teinissä on omat säännöt, arjen rakenteet ja toimintatavat, jotka kerrotaan lapselle tulovaiheessa. Niitä noudattamalla kaikkien arki sujuu turvallisesti ja hyvin. Sääntöjen avulla kyetään turvaamaan lapsen oikeuksien toteutuminen. Turvallinen

arki rakentuu ennakoitavasta päivärytmistä ja arjen rakenteista sekä yhteisistä toimintatavoista.

LAPSELLA ON TEINISSÄ ASUESSAAN OIKEUS

Koko henkilöstö ja erityisesti lapsen omaohjaaja vastaavat edellä mainittujen oikeuksien toteutumisesta. Lasta kohdellaan aina yksilönä ja hänen kohtelunsa tulee olla hyvää ja kunnioittavaa. Lapsi saa osakseen ymmärrystä, välittämistä ja suojelua kaikilta Teinin aikuisilta. Erityisesti omaohjaajan tehtävä on tutustua lapseen ja tunnistaa lapsen tarpeet ja vastata niihin. Lapsella on oikeus ilmaista erilaisia tunteita ja aikuiset auttavat niiden käsittelyssä. Lapsen omaa tilaa, tahtoa sekä fyysistä että henkistä koskemattomuutta kunnioitetaan. Lasta autetaan elämänhallinnassa, vastuullisuuteen kasvamisessa ja itsenäistymisessä.

Lastenkoti Teinin lapset voivat osallistua itseään koskeviin päätöksentekotilaisuuksiin kuten asiakassuunnitelmapalaveriin sekä kuukausikoosteiden laatimiseen yhdessä omaohjaajan kanssa. Lapset miettivät yhdessä omaohjaajan kanssa tavoitteita jokaiselle kuukaudelle, jotka kirjataan myös kuukausikoosteelle.

Lastenkoti Teinissä järjestetään lastenkokouksia säännöllisesti. Lastenkokouksessa käsitellään lasten palautelaatikkoon (The Box) jättämät palautteet sekä yleisiä Teinin arkeen liittyviä asioita sekä osallistetaan lapsia yhteisen arjen ja retkien suunnitteluun.

Lastenkoti Teinissä pyritään siihen, että rajoitustoimenpiteiden käyttö on mahdollisimman vähäistä ja aina viimesijaista. Koko Teinin henkilöstö ja erityisesti lapsen omaohjaaja tuntevat lapsen hyvin ja pystyvät siten tarjoamaan tälle ymmärrystä. PACE-asennetta käyttäen pyritään luomaan lapseen tunneyhteys. Lapsen kanssa erilaisten tilanteiden lukutaito kuuluu henkilöstön osaamisalueeseen. Henkilöstö on yhdessä sopinut kasvatuseriaatteet, joita kaikki työntekijät noudattavat. Jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet on otettu kasvatuseriaatteissa huomioon. Turvallisuuskoulutuksella pyritään lisäämään ja vahvistamaan henkilöstön ennakointitaitoja. Teinin henkilöstö on koulutettu haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisy- ja hallintamenetelmiin. Koulutusta kerrataan vähintään puolen vuoden välein.

5.7. Rajoitusten käytön yhteydessä kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta huolehtiminen

Lastenkoti Teinin toiminnassa ennakoinnilla on merkittävä osuus turvallisuuspoikkeamien ennaltaehkäisyssä. Lastenkodin arjessa väkivaltatilanteiden ehkäiseminen on osa kaikkea lastenkodin toimintaa. Se otetaan huomioon myös huolehtimalla, että työvuoroissa on paikalla riittävästi henkilöstöä. Jos Teinissä on väkivaltatilanne, muiden lasten turvallisuudesta pyritään huolehtimaan mm. ohjaamalla muut lapset pois tilanteesta tai siirtämällä väkivaltaisesti käyttäytyvä lapsi eri tilaan. Uhka- ja vaaratilanteen jälkeen tilanteet puretaan lasten kanssa. Uudet työntekijät perehdytetään siihen, miten ennakointi tapahtuu ja miten tulee toimia, mikäli rajoitustoimenpide näyttää todennäköiseltä. Henkilökunnalle järjestetään säännöllistä työnohjausta. Lasten kanssa käydään aktiivista keskustelua uhka- ja vaaratilanteisiin liittyen ja mahdollisesti kärjistyviä tilanteita ennakoidaan.

Rajoitustoimenpiteitä käytetään, kun se katsotaan olevan lapsen hoidon- ja kasvatuksen turvaamiseksi välttämätöntä. Kun rajoitustoimenpiteitä käytetään rajoituksen tarkoituksesta ja syystä keskustellaan lapsen kanssa. Hänelle kerrotaan aina rajoitustoimenpiteen perustelut, toimenpiteen tarkoitus ja kesto sekä miten hän voi toimia ollessaan eri mieltä toimenpiteestä. Lasta on ohjattava mahdollisen valituksen teossa. Henkilökunnan tehtävänä

on auttaa lasta ymmärtämään, miksi rajoitustoimenpidettä tarvitaan ja mitä hyötyä siitä lapselle mahdollisesti on. Rajoitustoimenpide ei ole koskaan rangaistus. Rajoitustoimenpiteet kirjataan asiakastietojärjestelmään ja tietyistä päätöksistä lapsella on valitusoikeus. Lapsen ja vanhempien/huoltajien mielipide kirjataan päätökseen. Päätökset luovutetaan aina kirjallisesti lapselle sekä vanhemmille/huoltajille ja sosiaalityöntekijälle.

Mikäli rajoitustoimenpidettä käytetään, Lastenkoti Teinin henkilökunnalla on tieto päätöksestä ja yhteinen ymmärrys siitä, miten rajoitustoimenpide Teinissä toteutetaan. Mahdollisessa kiinnipitotilanteessa työntekijät noudattavat ennalta sovittua toimintaohjetta, jonka mukaan paikalla olevat työntekijät mahdollisuuksien mukaan laativat pikaisen toimintasuunnitelman ja määrittävät laitoksen johtajan laatiman delegaation mukaan tilannejohtajan. Toiset työntekijät toimivat tästä eteenpäin tilannejohtajan määrittämien ohjeiden mukaisesti. Rajoitustoimenpiteet vaikuttavat aina jollain tavalla kaikkiin Teinissä asuviin lapsiin. Näitä tilanteita ennakoidaan ja huomioidaan arjessa. Lapsilla ja työntekijöillä on yhteinen tieto, miten erinäisissä tilanteissa lapsikohtaisesti toimitaan.

Lastenkoti Teinin työntekijät on perehdytetty Lastensuojelulain sisältöön sekä rajoitustoimenpiteiden kirjaamiseen asiakastietojärjestelmässä.

5.8. Hoito- ja kasvatushenkilökunnan ja muiden yksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehtiminen rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa

Teinissä henkilöstöllä on tiedossa, miten toimitaan erilaisissa vaara- ja uhkatilanteissa. Yhteiset ohjeet ja säännöt ohjaavat henkilöstön toimintaa erilaisissa poikkeustilanteissa. Lasten ja henkilöstön turvallisuus on kaikille tärkeää. Työntekijöiden vastuulla on päivittää toimintaohjeita ja näitä käydään säännöllisesti läpi kokouksissa ja uusien työntekijöiden perehdytyksessä. Henkilöstö tarkkailee ja havainnoi työskentelyolosuhteita jatkuvasti työnsä ohessa. Asiat nostetaan esille työpaikkakokouksissa tai tarvittaessa heti johtajalle.

Yksikössä käydään keskustelua vaara- ja uhkatilanteista. Mietitään vaihtoehtoisia tapoja ennaltaehkäistä niitä ja tarvittaessa toimintatapoja/ fyysistä toimintaympäristöä muutetaan. Työ- ja menettelytapojen muutoksella pyritään riskien minimointiin.

Työvuorossa olevat työntekijät arvioivat aina tilannekohtaisesti onko yksikön tilanne riittävän rauhallinen ulkopuolisten esim. sukulaisten tai kavereiden vierailuille. Jos yksikössä on ulkopuolisia ja henkilöstö havaitsee varomerkkejä tilanteen eskaloitumiselle, ulkopuoliset ohjataan poistumaan yksiköstä.

5.9. Rajoitustoimenpiteiden toteuttaminen ja tilanteet, joissa niitä käytetään

Perus- ja ihmisoikeussäännökset edellyttävät, että rajoitustoimenpiteiden käyttö perustuu täsmällisiin ja tarkkarajaisiin laissa määriteltyihin edellytyksiin. Rajoitustoimenpiteiden käyttäminen merkitsee puuttumista lapsen perus- ja ihmisoikeuksiin.

Lastensuojelulain mukaisia rajoitustoimenpiteitä voidaan kohdistaa ainoastaan

- **kiireellisesti sijoitettuun**
- **huostaanotettuun tai**
- **hallinto-oikeuden väliaikaismääräyksellä sijoitettuun lapseen**

Toimenpiteitä ei saa käyttää, jos lapsi on sijoitettuna avohuollon tukitoimena.

5.10. Rajoitustoimenpiteiden käyttämisen yleiset edellytykset

RAJOITUSTOIMENPITEIDEN KÄYTTÖ RANGAISTUKSENA ON KIELLETTYÄ!

TOIMENPITEITÄ KÄYTETÄÄN VAIN SIINÄ MÄÄRIN KUN LAPSEN OMA TAI TOISEN HENKILÖN TERVEYS, TURVALLISUUS TAI LAPSEN HUOSTAANOTON TOTEUTTAMINEN VÄLTÄMÄTTÄ VAATII

VALITAAN AINA LIEVIN MAHDOLLINEN TOIMENPIDE

RAJOITUSTOIMENPITEEN KÄYTTÖ LOPETETAAN HETI, KUN SEN KÄYTÖLLE EI OLE ENÄÄ LAIN MUKAISIA PERUSTEITA. TOIMENPIDETTÄ MYÖS LIEVENNETÄÄN HETI, JOS SE ON MAHDOLLISTA.

LAPSEN TILANNETTA SEURATAAN JATKUVASTI JA TEHDÄÄN PÄÄTÖS TOIMENPITEEN LOPETTAMISESTA, JOS PERUSTEITA JATKAMISELLE EI ENÄÄ OLE

RAJOITUSTOIMENPITEET TOTEUTETAAN AINA MAHDOLLISIMMAN TURVALLISESTI JA LAPSEN IHMISARVOA KUNNIOITTAEN.

RAJOITUSTOIMENPITEITÄ SAA KÄYTTÄÄ VAIN SIIHEN TARKOITUKSEEN KUIN KUSSAKIN SÄÄNNÖKSESSÄ ON ERIKSEEN MÄÄRITELTY

5.11. Rajoitustoimenpiteestä päättäminen

Rajoitustoimenpidepäättös on tehtävä välittömästi. Päätöksiä ei voida tehdä takautuvasti, ellei kysymyksessä ole kiireellinen tilanne. Ennen päätöksentekoa lapsen ja huoltajan mielipide selvitetään, ja heille toimitetaan mielipiteen selvityksen kohteena olevat asiakirjat. Lastensuojelulain 20§:n mukaan mielipide voidaan jättää selvittämättä, mikäli se vaarantaisi lapsen terveyttä, kehitystä tai jos se on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lapselle ei saa kuitenkaan antaa sellaisia tietoja, jotka vaarantavat hänen kehitystään tai ovat vastoin lapsen muuta erittäin tärkeää etua.

Useassa päätöksessä tulee myös kuulla lasta ja asianosaisia. Ennen päätöksentekoa on asianosaisille varattava tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin Hallintolaissa säädetään. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä tai varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Asianosaiselle on kuulemisen yhteydessä varattava tilaisuus tutustua kaikkiin viranomaisen

laatimiin asiakirjoihin, jotka voivat tai ovat voineet vaikuttaa asian käsittelyyn. Lapselle ei saa kuitenkaan antaa sellaisia tietoja, jotka vaarantavat hänen kehitystään tai ovat vastoin lapsen muuta erittäin tärkeää yksityistä etua. Joissain tapauksissa myös muun asianosaisen oikeutta saada tieto asiaan vaikuttavista asiakirjoista voidaan joutua rajaamaan. Hallintolain 34 §:n mukaan kuuleminen voidaan jättää suorittamatta, mikäli se saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumista tai kuulemisen aiheuttama asian käsittelyn viivästys aiheuttaa huomattavaa haittaa terveydelle, yleiselle turvallisuudelle tai ympäristölle. Jos kuulemista ei edellä mainituista syistä pystytä järjestämään, tulee asianosaisten mielipide selvittää.

Päätös on aina annettava tiedoksi asianosaisille, joita se koskee. Päätöksestä tulee ilmetä myös, miksi kuuleminen mahdollisesti on jätetty suorittamatta. Tavoitteena on kuitenkin aina, että kuuleminen suoritetaan. Mikäli lasta ei ole voitu kuulla ja/tai lapsen mielipidettä ei ole voitu selvittää, tulee syyn tähän ilmetä tehdyssä päätöksessä tai lasta koskevissa asiakirjoissa.

Lapselle annetaan päätös tiedoksi ja päätöksen luovuttaminen merkitään lapsen asiakirjoihin. Jos lapsi ei halua ottaa päätöstä vastaan, päätöstä säilytetään yksikössä siten, että lapsi saa sen halutessaan. Lapselle kerrotaan rajoitustoimenpiteen perustelut, toimenpiteen tarkoitus ja kesto sekä miten hän voi toimia ollessaan eri mieltä toimenpiteestä ja ohjataan mahdollisen valituksen, muistutuksen ja kantelun teossa.

Lastensuojelulaitoksen on kirjattava käyttämänsä rajoitustoimenpiteet lapsen asiakirjoihin. Kirjaukseen tulee sisältyä rajoitustoimenpiteen kuvaus, toimenpiteen peruste ja kesto, toimenpiteestä päättäneen ja sen käytännössä toteuttaneen sekä siinä läsnä olleen, henkilön nimi ja ammattinimike. Kirjauksessa on mainittava myös toimenpiteen mahdollinen vaikutus hoito- ja kasvatussuunnitelmaan. Lasta koskevista asiakirjoista on ilmentävä, miten lapsen mielipide on selvitetty ennen rajoitustoimenpiteestä päättämistä tai ennen sen toteuttamista sekä mielipide asiasta. Lasta koskevassa asiakassuunnitelmassa ja sitä tarkistettaessa tulee arvioida lapseen kohdistettujen rajoitustoimenpiteiden tavoitteiden toteutumista ja niiden vaikutusta asiakassuunnitelmaan.

5.12. Rajoitustoimenpiteiden kirjaaminen

Rajoitustoimenpiteet on aina kirjattava. Kirjaamisella turvataan toimenpiteiden käytön seuranta ja valvonta. Kirjaamisella on tärkeä merkitys arvioitaessa lapsen tarvitsemaa apua ja tukea. Toistuva rajoitustoimenpiteiden käyttäminen on usein merkki siitä, että lapsi tarvitsee enemmän tukitoimia tai hoitoa.

Jos käy ilmi, että asiakassuunnitelmaa on tarkistettava välittömästi, laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluvan henkilön on viipymättä ilmoitettava asiasta lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Lapsen kanssa on keskusteltava häneen kohdistettujen rajoitustoimenpiteiden syistä ja mahdollisista vaikutuksista hoito- ja kasvatussuunnitelmaan ja asiakassuunnitelmaan.

5.13. Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet

Yhteydenpidon rajoittaminen (LsL 62 §)

Lastensuojelulaitoksella on velvollisuus edistää lapsen ja hänen perheensä ja muiden lapselle tärkeiden ihmisten yhteydenpitoa sijaishuollon aikana. Ennen yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen tekemistä on lapselle, huoltajalle ja henkilölle, johon rajoitustoimenpide on kohdistettu, varattava tilaisuus tulla kuulluksi sekä selvittää alle 12-vuotiaan lapsen mielipide.

Sijaishuollossa olevan lapsen yhteydenpitoa voidaan rajoittaa mikäli:

1. yhteydenpito vaarantaa lapsen sijaishuollon tarkoituksen toteuttamisen ja rajoittaminen on lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta välttämätöntä
2. yhteydenpidosta on vaaraa lapsen hengelle, terveydelle, kehitykselle tai turvallisuudelle
3. rajoittaminen on välttämätöntä muiden lapsen vaikutuspiirissä olevien ihmisten turvallisuuden vuoksi.
4. 12 vuotta täyttänyt lapsi vastustaa yhteydenpitoa

Yhteydenpidon rajoittamisen päätöksellä voidaan:

1. rajoittaa lapsen oikeutta tavata vanhempiaan tai muita läheisiään
2. rajoittaa lapsen oikeutta pitää yhteyttä läheisiinsä puhelimitse tai muita
3. yhteydenpitolaitteita tai välineitä käyttäen
4. lukea ja pidättää lapsen lähettämä tai hänelle osoitettu yksittäinen kirje tai siihen
5. rinnastettava muu luottamuksellinen viesti tai tarkastaa ja pidättää muu lähetys
6. ottaa rajoituksen ajaksi sijaishuoltopaikan haltuun lapsen hallussa olevat yhteydenpitoon käytettävät laitteet ja välineet tai rajoittaa niiden käyttöä.

Yhteydenpidon rajoittamisen päätös on aina määräaikainen, jolloin päätöksessä on ilmoitettava rajoituksen syy, henkilöt joihin rajoitus kohdistuu, sekä millaista yhteydenpitoa rajoitus koskee ja missä laajuudessa rajoitus toteutetaan sekä se, milloin rajoitus alkaa, ja milloin se päättyy. Lyhytaikaisesta, enintään 30 vuorokautta kestävästä, rajoituksesta voi päättää laitoshoidossa lastensuojelulaitoksen johtaja. Mikäli rajoittamista on tarpeen jatkaa tai se on heti alussa yli 30 vuorokautta, päättää asiasta johtava sosiaalityöntekijä tai kiireellisissä tilanteissa sosiaalityöntekijä sosiaalipäivystyksessä. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä on muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen.

Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös ja sen vaikutukset on lakkautettava heti, kun perusteet yhteydenpidon rajoitukselle ovat poistuneet. Asianosaisia yhteydenpidon rajoittamista koskevissa asioissa ovat aina 12-vuotta täyttänyt lapsi ja lapsen huoltaja ja se, ketä rajoitus koskee.

Aineiden ja esineiden haltuunotto (LsL 65 §)

Lastensuojelulaki velvoittaa ottamaan lapsen hallussa olevat päihteet ja niiden käyttöön tarkoitetut välineet laitoksen haltuun. Samoin haltuun on otettava myös sellaiset lapsella olevat aineet ja esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Lastensuojelulaitoksen haltuun voidaan ottaa myös sellaiset aineet tai esineet, jotka soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta, jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä edellä kuvatulla tavalla.

Ei ole epäselvää, mitkä aineet ovat päihdyttäviä tai ovat tarkoitettuja vahingoittamiseen. Sen sijaan on olemassa lukematon määrä esineitä, joilla periaatteessa voi vahingoittaa joko omaisuutta tai henkeä ja terveyttä. Tästä syystä edellytetään, että lapsen käytös selvästi viittaa siihen, että esinettä tai ainetta ollaan käyttämässä väärin ennen kuin tämänkaltaisia esineitä voidaan ottaa pois: lapsi esimerkiksi uhkailee sanallisesti tai on aggressiivinen. Näitä esineitä voivat olla erilaiset terä- tai lyömäaseet tai heittämiseen soveltuvat esineet. Mitkä tahansa esineet, esimerkkeinä liima, sakset, puukko, veitsi, vaijeri, pesäpallomaila tai tikat. Myös lapsen puhelin tai muut viestimiseen soveltuvat välineet voidaan ottaa laitoksen haltuun, mikäli lapsi sen avulla pystyy vaarantamaan turvallisuuttaan.

"Tupakkatuote ei ole lastensuojelulaissa tarkoitettu päihtymistarkoituksessa käytettävä aine, joten tupakkatuotteen haltuunotto lastensuojelulain perusteella ei ole mahdollista." Valviran ohje viranomaisille 7/2012 (Tupakkalain muutos lastensuojelulaitoksissa, Valvira)

Laitoksen haltuun saadaan myös ottaa lapsella olevat lapsen oman tai toisten lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä todennäköisesti vakavasti haittaavat muut kuin edellä mainitut aineet ja esineet (Lastensuojelulaki 65 § 3 momentti). Säännöksen tarkoituksena on estää karkaamisia, huumausaineiden kauppaa tai vastaavia vakavasti sijaishuollon tarkoituksen vastaisia toimia. Haltuun otettavia esineitä voivat olla myös esimerkiksi kännykkä tai mopo. Haltuun otettu omaisuus on sijaishuollon päättyessä palautettava lapselle, poikkeuksena esimerkiksi alkoholi, huumeet ja ampuma-aseet. Aseet ja huumausaineet luovutetaan poliisille.

Haltuunoton voi tehdä lastensuojelulaitoksen johtaja tai kuka tahansa laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Haltuunotosta on viipymättä ilmoitettava lasten suojelulaitoksen johtajalle tai hänen määräämälleen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvalla henkilöllä päätöksentekoa varten. Päätöksen voi tehdä lastensuojelulaitoksen johtaja tai johtajan määräämä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.

Valituskelpoinen päätös tulee aina tehdä,

- a. jos omaisuutta ei palauteta ja
- b. kyse on lapsella olevista lapsen oman tai toisten lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä todennäköisesti vakavasti haittaavista muista kuin edellä tarkoitetuista aineista ja esineistä.

Päätös haltuunotosta on aina tehtävä, vaikka omaisuus, aineet tai esineet voitaisiinkin hävittää. Nimenomaista päätöstä ei tehdä, jos omaisuus palautetaan.

Henkilöntarkastus (LsL 66 §)

Henkilöntarkastus voidaan suorittaa, jos laitoksen henkilökunnalla on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai hallussaan päihtymistarkoitukseen käytettäviä aineita tai päihteiden käyttöön tarkoitettuja välineitä tai esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Henkilöntarkastus tehdään etsittävänä olevan omaisuuden löytämiseksi. Henkilöntarkastuksella tarkoitetaan sen tutkimista, mitä lapsella on vaatteissaan tai vaatteiden ja ihon väliin kätkeytyä. Henkilöntarkastusta on muun muassa naulakkoon ripustettujen vaatteiden tutkiminen tai jälkien etsiminen vaatteista sekä taskujen tarkastaminen ja tyhjentäminen. Tarkastusta on myös henkilön hallussa olevan matka- tai käsilaukun, salkun tai muun vastaavan kantovälineen tarkastaminen (vertaa turvatarkastus lentoasemalla).

Kyseessä on perustuslaissa suojatun henkilökohtaisen koskemattomuuden suojan rikkomisesta, joten säännöksessä määritellyjä edellytyksiä on noudatettava tiukasti. Tarkastusta ei voida tehdä muiden kuin laissa nimenomaisesti määriteltujen esineiden ja aineiden etsimiseksi.

Tarkastuksen tekee lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö tarkastus on tehtävä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa. Tarkastuksen tekijän ja siinä läsnä olevan henkilön on oltava lapsen kanssa samaa sukupuolta, jollei tarkastusta toimita terveydenhuollon ammattihenkilö. Henkilöntarkastuksen voi suorittaa ja siinä olla läsnä myös työntekijä, joka on eri sukupuolta kuin lapsi, jos tarkastuksen suorittaminen kiireellisenä on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

Henkilötarkastuksessa lasta ei saa riisuttaa. Nuoren intiimialueille koskeminen on ehdottomasti kielletty. Tilanteissa, joissa nuori kieltäytyy henkilöntarkastuksesta, tarkastusta ei tehdä. Henkilötarkastuksesta ei tehdä päätöstä, ainoastaan kirjaukset.

Henkilönkatsastus (LsL 66 a §)

Henkilönkatsastus käsittää katsastettavan ruumiin tarkastamisen, verinäytteen ottamisen tai muun ruumiiseen kohdistuvan tutkimuksen. Henkilönkatsastuksen suorittamisen edellytyksenä on, että laitoksella on perusteltua syytä epäillä, että lapsi on käyttänyt päihdyttäviä aineita. Henkilönkatsastus tehdään tarpeen vaatiessa ja yksilöllisen suunnitelman mukaan tai, jos arvioidaan, että se on lapsen näkökulmasta välttämätöntä. Esimerkiksi jos lapsen lääkitys vaatii päihteettömyyttä. Henkilönkatsastus voi käsittää puhalluskokeen suorittamisen tai virtsa, veri-, hius-, tai sylkinäytteen ottamisen. Lastenkoti Teinissä henkilönkatsastus toteutetaan puhalluskokeena tai virtsanäytteen ottamisena.

Toimenpiteen tarkoituksena on kartoittaa päihteidenkäytön tilaa ja sitä, mitä mahdollisia päihteitä lapsi on käyttänyt. Näin ollen pystytään takaamaan lapselle oikea-aikainen puuttuminen sekä oikeanlaisen hoidon toteutuminen.

Henkilöntarkastuksen ja henkilönkatsastuksen suorittaminen tulee tapahtua aina erittäin suurta hienovaraisuutta noudattaen ja lapsen fyysistä koskemattomuutta, ihmisarvoa ja sukupuoli-identiteettiä ja yksityisyyttä kunnioittaen. Henkilönkatsastus ei oikeuta ruumiinonteloiden tutkimista.

Katsastuksen toimittamisesta päättää ja katsastuksen toimittaa lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Mikäli henkilönkatsastuksen toimittaa muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö, on läsnä oltava lastensuojelulaitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva toinen henkilö. Katsastusta ei saa toimittaa eikä siinä olla läsnä lapsen kanssa eri sukupuolta oleva henkilö, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Henkilönkatsastuksen suorittava ja läsnä oleva henkilö voi kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

Henkilönkatsastuksesta on tehtävä päätös. Päätöksen tekee lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Päätös ei ole valituskelpoinen, eikä siitä ei ole muutoksenhakuoikeutta. Päätös on kuitenkin lähetettävä tiedoksi ilman valitusosoitusta huoltajalle ja 12 vuotta täyttäneelle lapselle.

Omaisuuuden ja lähetysten tarkastaminen. Lähetysten luovuttamatta jättäminen (LsL 67 §)

Mikäli on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on itsensä tai muiden vahingoittamiseen tarkoitettuja välineitä kuten teräaseita tms. tai lapsen olinpaikka on sijaishuollon tarkoituksen toteuttamiseksi selvitettävä kiireellisesti, saadaan hänen käytössään olevat tilat tai hallussaan oleva omaisuus tarkastaa. Mikäli on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan 65 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä (päähteet, niiden käyttöön soveltuvat välineet jne.), saadaan hänen käytössään olevat tilat tai hallussaan oleva omaisuus tarkastaa. Esimerkiksi, jos lapsi on päihtyneen oloinen Teinissä tai on satuttanut itseään, on lapsen turvallisuuden takaamiseksi tarpeellista tarkistaa lapsen huone päähteiden tai itsensä vahingoittamiseen soveltuvien esineiden osalta. Tilat ja omaisuus saadaan myös tarkastaa, mikäli lapsen olinpaikkaa täytyy kiireellisesti selvittää, jos lapsi on luvattomasti pois lastenkodista ja hänen olinpaikkansa hänen vointinsa turvaamiseksi täytyy selvittää.

Lastensuojelulaitoksen henkilöstöllä on oikeus tarkastaa lapselle osoitettu viesti tai muu luottamuksellisen lähetys, mikäli on perusteltua syytä epäillä sen sisältävän edellä mainittuja aineita tai esineitä. Tarkastusoikeuden käyttäminen ei kuitenkaan oikeuta lukemaan kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä.

Tarkastaminen on tehtävä lapsen ja lastensuojelulaitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa. Tarkastus toteutetaan siten, että kaksi hoitohenkilökuntaan kuuluvaa työntekijää tarkastaa lapsen huoneen ja lapsi voi halutessaan olla mukana tarkastuksessa. Erityisestä syystä voidaan lapsen käytössä olevat tilat tai hallussa oleva omaisuus tarkastaa myös lapsen tai toisen henkilön läsnä olematta. Erityinen syy voi olla esimerkiksi henkilökunnan vähäinen määrä sellaisessa tilanteessa, jossa kiireellinen tilojen tai omaisuuden tarkastaminen on välttämätöntä. Erityinen syy voi olla myös se, että lapsi on poistunut luvatta laitoksesta.

Lastensuojelulaitoksen henkilökunnan on oikeus tarkastaa lapselle osoitettu viesti tai muu luottamuksellisen lähetys, mikäli on perusteltua syytä epäillä sen sisältävän edellä mainittuja aineita tai esineitä. Tarkastusoikeuden käyttäminen ei kuitenkaan oikeuta lukemaan kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä.

Tarkastuksesta päättää ja tarkastamisen tekee lastensuojelulaitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Päätös on lähetettävä tiedoksi huoltajalle ja yli 12-vuotta täyttäneelle lapselle. Lapselle tulee aina selvittää tarkastuksen syy. Tarkastuksen peruste, syyt ja menettely on kirjattava päätökseen ja lasta koskeviin asiakirjoihin. Lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on lisäksi oikeus perustellusta syystä lukea ja päättää, että lapselle osoitettu viesti tai muu luottamuksellinen lähetys jätetään luovuttamatta lapselle. Tällöin pitää olla perusteltua syytä epäillä viestin sisällön vaarantavan lapsen tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä.

Kiinnipitäminen (LsL 68 §)

Lastensuojelulaitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö voi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi uhkaavalla käyttäytymisellään todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä. Kiinnipitäminen on oltava luonteeltaan hoidollista. Kiinnipitäminen voi myös sisältää lapsen siirtämisen. Kiinnipitämisellä tarkoitetaan pelkästään lapsen fyysistä kiinnipitämistä, minkäänlaisten välineiden käyttö kiinnipitämisen yhteydessä ei ole sallittua. Kiinnipitäminen lopetetaan heti, kun se ei enää ole välttämätöntä. Kiinnipitämistä on aina viimesijainen keino. Kiinnipitämisellä voidaan estää lasta vahingoittamasta itseään sekä suojella laitoksen muita lapsia ja henkilökuntaa.

Liikkumisvapauden rajoittaminen (LsL 69 §)

Lapselle saadaan, jos se on hänen huoltonsa kannalta välttämätöntä ja lapsen edun mukaista, asettaa määrääjäksi kielto poistua laitoksen alueelta ja myös mikäli:

1. lapsen sijaishuoltoon johtanut päätös on tehty sillä perusteella, että hän on vaarantanut vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä merkittävämmän rikollisen teon
2. lapsi laitoksessa käyttäytyy 1 kohdassa mainitulla tavalla; tai
3. rajoitus on lapsen hoidon tai huollon kannalta muutoin tarpeen lapsen suojelemiseksi häntä itseään vakavasti vahingoittavalta käyttäytymiseltä.

Liikkumisvapauden rajoittamisen tarkoituksena on lapsen vahingollisen käyttäytymisen estäminen. Tarkoituksena on pysäyttää lapsen vakava kuljeskelu, turvata akuuttien asioiden käsittely ja kokonaisvaltaisesti turvata lapsen terveys sekä kasvu ja kehitys.

Rajoitustoimenpiteellä pyritään mahdollistamaan kokonaisvaltainen hoito sekä hyvinvoinnin seuranta, hoidon oikea-aikainen toteutuminen ja toipuminen. Rajoittamista ei saa määrätä laajempaan eikä pidemmäksi ajaksi kuin lapsen hoito- ja kasvatusta välttämättä edellyttää. Päätöstä tehtäessä lapsen omat toivomukset ja mielipide asiassa tulee selvittää. Liikkumisvapauden rajoituksen perusteet tulee käydä lapsen kanssa jo ennen rajoituksen aloittamista. Liikkumisvapauden rajoittamisen tavoitteena on, että lapsi poistuu päätöksessä määritellyltä alueelta vain yhdessä lastenkodin työntekijän kanssa. Lapsen koulunkäynti, harrastustoiminta, retkelle osallistuminen tai muu vastaava toiminta tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä turvaamaan. Rajoituksen päättyessä nuoren kanssa käydään yhteisesti keskustelua rajoitustoimenpiteen vaikuttavuudesta.

Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (LsL 69 a §)

Jos lapsi on poistunut luvattomasti lastensuojelulaitoksesta tai ei palaa sinne ennalta sovitusti luvallisen poistumisen jälkeen, laitoksen on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin lapsen etsimiseksi ja palauttamiseksi laitokseen. Laitoksen on ilmoitettava lapsen luvattomasta poissaolosta lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja virka-ajan ulkopuolella sosiaali- ja kriisipäivystykseen. Laitoksen ja lapsen sosiaalityöntekijän on yhdessä ratkaistava, mistä lasta olisi syytä etsiä, kuka mahdollisesti tietäisi, missä lapsi on, ja miten hänen kuljetuksensa takaisin laitokseen olisi syytä järjestää, kun hänet on löydetty. Lapsen olinpaikan selvittyä laitoksen ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee yhteistyössä sopia lapsen kuljettamisesta takaisin laitokseen, ellei lapsi palaa laitokseen vapaaehtoisesti.

Lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämisestä päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Kiireellisissä tilanteissa lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämisestä päättää laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Laitoksen johtajan tai hänen määräämänsä hoito-

ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan on viipymättä ilmoitettava päätöksestä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Lapsen kuljettamisen saa toteuttaa vain:

1. laitoksen hoito- ja kasvatushenkilöstöön laskettava työntekijä, jolla on lastensuojelulain 60 §:ssä määritelty ammatillinen pätevyys.
2. lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä
3. muu toimivaltainen viranomainen (muun kunnan viranomainen tai poliisi).

Lapsen kuljettamisen aikana lasta kuljettava henkilö saa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi pitää lasta lyhytaikaisesti kiinni kuljetukseen käytettävässä autossa, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä. Lapsen etsinnästä ja kuljettamisesta on tehtävä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain mukaisesti kirjaukset lapsen asiakasasiakirjoihin.

5.13. Yleiset toimintatavat rajoitusten käytön jälkeen

Kun lapseen on kohdistettu rajoitustoimenpide, lapsen kanssa käydään keskustelu rajoitustoimenpiteiden vaikutuksesta. Lapset ovat usein keinottomia omien tunteidensa kanssa ja käyttäytymisen säätelyssä sekä toiminnanohjauksessa on haasteita. Lapsen kanssa tulee aina pohtia millä keinoin lapsi voisi toimia toisin, ettei rajoitustoimenpidettä tarvitsisi käyttää. Lapset kokevat rajoitustoimenpiteet ajoittain rangaistuksena, joten ohjaajien tehtävänä on selittää lapselle rajoitustoimenpiteen merkitys ja mihin sillä on pyritty vaikuttamaan.

Tapahtunut rajoitustoimenpide käydään lapsen kanssa läpi lasta kuunnellen ja huomioiden lapsen kertomat asiat ja hänen esittämät kysymykset. Lapsen kokonaistilanne huomioiden arvioidaan ja keskustellaan myös mm. seuraavista asioista sekä lapsen kanssa, että työntekijöiden kesken osaston työryhmissä:

- Miksi rajoitusta käytettiin?
- Mitä olisi voinut tehdä rajoituksen välttämiseksi?

- Miten jatkossa välttyttäisiin rajoitustoimenpiteiden käyttämiseltä eli suunnitelma jatkon kannalta?
- Miten lapsi kuvaa saamaansa kohtelua rajoituksen aikana?

Lapsen kanssa käydyt keskustelut, havainnot lapsesta ja lapsen voinnista kirjataan asiakastietojärjestelmään. Tehdyt suunnitelmat kirjataan myös asiakastietojärjestelmään. Huoltajalle tarjotaan myös mahdollisuus keskustella edellä mainituista asioista. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä toteuttaa tehtävässään sijaishuoltopaikan valvontaa ja huolehtii lapsen oikeusturvan toteutumisesta. Lapsen oikeusturva tarkoittaa keinoja, joilla varmistetaan, että lapsi pääsee niihin oikeuksiinsa, jotka hänelle on lainsäädännössä turvattu. Lapsen vastuusosiaalityöntekijä huolehtii yhdessä Teinin työntekijöiden sekä yhteistyössä vanhempien kanssa siitä, että lapsen oikeudet toteutuvat sijaishuollossa ja että lapsi saa tarpeitaan vastaavan hoidon, kasvatuksen ja muun huolenpidon sekä tarvittavat tukitoimet. Sosiaalityöntekijän tärkeän roolin vuoksi lasta tuetaan ja kannustetaan ottamaan yhteyttä ja sopimaan tapaamisista sosiaalityöntekijänsä kanssa. Sosiaalityöntekijällä ja Teinin henkilöstöllä on velvollisuus antaa viipymättä tieto lasta koskevista päätöksistä lapselle, vanhemmille, huoltajille tai muulle lapsen lailliselle edustajalle. Lisäksi heille on selvitettävä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa, mukaan lukien mahdollisuus valittaa päätöksestä. Lapselle asiat on kerrottava hänelle ymmärrettävällä tavalla. Huoltajalle tarjotaan aina mahdollisuus keskustella edellä mainituista asioista. Esimerkiksi yhteydenpidon rajoittamispäätökset voivat aiheuttaa tunnereaktioita ja vanhemmilla tulee olla mahdollisuus keskustella vaikeista tunteistaan ja päätöksen perusteluista luotettavasti.

5.14. Lapsen muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuus

Lastenkoti Teinin henkilöstö ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kertovat lapselle sijaishuollon alkaessa sekä rajoitustoimenpiteen yhteydessä tehtävän mielipiteen selvittämisen yhteydessä, minkälainen on lapsen muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuus rajoituspäätöksistä.

Mikäli lapsi kokee tulleen väärin kohdelluksi, hän voi valittaa asiasta yksikön johtajalle, omalle sosiaalityöntekijälle tai johtavalle sosiaalityöntekijälle. Valituksen käsittelevä henkilö arvioi, onko kysymyksessä muistutus, jolloin siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa. Sosiaalityöntekijän velvollisuus on ohjata ja avustaa lasta

valituksen/muistutuksen tekemisessä ja tarvittaessa käyttämään oikeusavustajan palveluita. Lapsi voi kannella lastenkotien toimintaa valvovalle kunnan viranomaiselle, jos kokee, että lastenkoti ei noudata toiminnassaan lakia. Kantelun voi tehdä myös aluehallintovirastoon tai Valviraan silloin, kun lapsi katsoo lastenkodin toiminnan olevan lainvastaista, virheellistä tai epäasianmukaista. Kantelun voi tehdä myös tehtävien laiminlyönnin perusteella. Kantelun voi tehdä myös ylimmille laillisuusvalvojille, eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan ja Valtioneuvoston oikeuskanslerinvirastoon, joiden tehtävänä on erityisesti valvoa sitä, että missään tilanteessa, missä ihmistä kohtaan käytetään julkista valtaa, ei loukata tämän oikeuksia. Sosiaali- ja potilasasiamieheen voi ottaa yhteyttä, kun on kysyttävää lapsen oikeuksista lastensuojelun asiakkaana tai potilaana tai kun lapsi tarvitsee apua valitusten tai kanteluiden tekemisessä. Asianosaisia rajoitustoimenpiteiden osalta ovat 12 vuotta täyttänyt lapsi ja hänen huoltajansa. Yhteydenpidon rajoittamista koskevilla päätöksillä asianosaisia ovat lapsi, lapsen huoltaja ja se henkilö, johon rajoitustoimenpide kohdistuu.

Päätökset, jotka ovat muutoksenhakukelpoisia ja joista tehdään kirjaus

- yhteydenpidon rajoittaminen ja olinpaikan ilmoittamatta jättäminen (63 § ja 62 § 3 mom.)
- yhteydenpidon rajoituksen lieventäminen (63 §)
- aineiden ja esineiden haltuunotto (65 §)
- lähetyksen luovuttamatta jättäminen (67 § 4 mom.)
- lähetyksen tai viestin lukeminen (67 § 4 mom.)
- liikkumisvapauden rajoittaminen (69 §)
- eristäminen (70 §)
- erityinen huolenpito (72 §) (ei käytössä Teinissä)

Päätökset, joihin ei ole muutoksenhakuoikeutta. Kirjaus tehdään.

- omaisuuden ja lähetyksen tarkastaminen (67 § 1 ja 2 mom.)
- henkilönkatsastus (66 §)
- yhteydenpidon rajoituksen lakkauttaminen (63 §)
- luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (69a§)

Rajoitustoimenpiteet, joista ei tehdä päätöstä, eikä niihin ole muutoksenhakuoikeutta. Kirjaus tehdään.

- henkilöntarkastus (66 § 1 mom.)
- kiinnipitäminen (68 §)
- omaisuuden haltuunotto (palautustilanteet) (65 §)

5.15. Konkreettiset toimet Lastenkoti Teinissä rajoitustoimenpiteiden ehkäisemiseksi

Lastenkoti Teinissä pyritään siihen, että rajoitustoimenpiteiden käyttö on mahdollisimman vähäistä ja aina viimesijaista. Koko Teinin henkilöstö ja erityisesti lapsen omaohjaaja tuntevat lapsen hyvin ja pystyvät siten tarjoamaan tälle ymmärrystä. PACE-asennetta käyttäen pyritään luomaan lapseen tunneyhteys. Lapsen kanssa erilaisten tilanteiden lukutaito kuuluu henkilöstön osaamisalueeseen. Henkilöstö on yhdessä sopinut kasvatuseriaatteet, joita kaikki noudattavat. Jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet on otettu kasvatuseriaatteissa huomioon. Turvallisuuskoulutuksella pyritään lisäämään ja vahvistamaan henkilöstön ennakkointitaitoja. Teinin henkilöstö on koulutettu haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisy- ja hallintamenetelmiin. Koulutus päivitetään säännöllisesti noin puolen vuoden välein.

Lastenkoti Teinin henkilöstö on tiimipalaverissa käsitellyt rajoitustoimenpiteiden ehkäisemiseen tähtäävää ennakkointia. Yhteisessä pohdinnassa on nostettu esiin seuraavat asiat:

Profiiliin, yksikön työryhmän osaamiseen ja lapsiryhmään sopiva lapsi	Säännölliset koulutukset	Huonejärjestelyt	Lapsen tarpeita vastaava hoito- ja kasvatussuunnitelma
Lapseen tutustuminen, yhteyden luominen, luottamuksen rakentaminen	Aikuiset ovat siellä, missä lapset ovat	Arjen struktuuri	Tilanteiden havainnointi, "pelisilmä", aikuisten läsnäolo
Ohjaajan oman tunnetilan huomiointi	Tieto siitä, missä työpari on	Ohjaajien saumaton yhteistyö työvuorossa	Yhteiset linjat
Varhainen puuttuminen	Harrastetilaan ei mennä enää iltapalan jälkeen	Turvallinen ympäristö	Ruokapöydässä nimetyt paikat
Työvuorosuunnittelu	Yhdessä sovittu toimintaohje lisäresurssin pyynnölle	Yhden tai useamman lapsen levottomaan käytökseen reagointi ja ohjaus	Positiivisen vahvistamisen kautta tilanteisiin puuttuminen
Lapselle tilan antaminen tarvittaessa	Vaihtoehtoisen tekemisen tarjoaminen, huomion siirtäminen muualle	Yksilöllisen ajan ja huomion antaminen lapselle	Toimintaympäristön tunteminen
Aikuiset tietävät, missä lapset ovat	Kodinomaisuus	Tiedonkulku, raportointi	Tuntemisen haavoittuvuuden vähentäminen

5.15. Palautteen kerääminen, käsittely ja käyttö toiminnan kehittämisessä

Asiakaspalautetta saadaan päivittäisissä keskusteluissa lasten kanssa sekä säännöllisessä yhteydenpidossa vanhempien ja sosiaalityöntekijöiden sekä muiden sidosryhmien kanssa joko puhelimitse tai sähköpostilla.

Kahdesti vuodessa laaditaan niin lapsille, vanhemmille kuin sosiaalityöntekijöille asiakastyytyväisyyskysely, jonka tulosten perusteella valitaan seuraavalle vuodelle kehittämiskohde. Yksikön yhteisissä tiloissa on palautelaatikko – The Box, jonne voi nimettömänä jättää palautetta. Saaduista palautteista keskustellaan yhdessä henkilökunnan kanssa henkilökuntapalavereissa. Mahdollisiin laatupoikkeamiin reagoidaan välittömästi. Palautetietoa käytetään myös koulutustarpeita arvioitaessa.

6. ASIAKKAAN OIKEUSTURVA

Yksikön asiakkaana oleva lapsi tai hänen perheensä voi tehdä muistutuksen tai kantelun, jos kokee tulleen väärin kohdelluksi tai tarvitsee neuvoja oikeuksistaan.

Vuonna 2001 voimaan astuneen *Laki asiakkaan asemasta ja oikeuksista* tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä ja asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvää sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun.

Sosiaaliasiavastaavan tehtävänä on neuvoa em. lain soveltamisen liittyvissä asioissa. Sosiaaliasiavastaava on puolueeton henkilö, joka toimii asiakkaan edun turvaajana. Sosiaaliasiavastaava voi avustaa muistutuksen tekemisessä tai toimia ongelmatilanteissa työntekijän ja asiakkaan välimiehenä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen puoleen voi kääntyä, kun epäilee, että viranomainen tai virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan tai jos kantelija epäilee, että perus- ja ihmisoikeudet eivät ole toteutuneet asianmukaisesti.

SOSIAALIASIAVASTAAVA

p. **040 504 5249**

soittoaika ma, ke, to klo 9–11 ja ti klo 12.30–14.30

sosiaaliasiavastaava@pirha.fi

QR-koodin skannaamalla avautuu Pirhan sosiaalivastaavien sivusto.

LUPA- JA VALVONTAVIRASTO

p. **0295 256 930**

soittoaika ma-pe klo 9–15

asiakaspalvelu@lvv.fi

QR-koodin skannaamalla avautuu Lupa- ja valvontaviraston nettisivut.

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIES	
p. 09 4321 (neuvonta) QR-koodin kautta tai menemällä osoitteeseen www.oikeusasiamies.fi löytyy erillinen lomake kantelun tekemiseen.	

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus kohtelustaan sosiaalihuollon toimintayksikössä.

Muistutus tehdään toimintayksikön vastuuhenkilölle. Muistutus on vapaamuotoinen, eikä sen tekeminen rajoita asiakkaan oikeutta hakea muutosta siten, kun siitä on erikseen säädetty. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta asiakkaan oikeuteen kannella asiasta sosiaalihuoltoa valvoville viranomaisille tai muille kunnan viranomaisille.

Jos muistutusta käsiteltäessä ilmenee, että asiakkaan kohtelusta saattaa seurata vastuu vahingosta on asiakasta neuvottava, miten asia voidaan panna vireille toimivaltaisessa toimielimessä. Asiakasta tulee neuvoa myös muissa hänen oikeuksiinsa ja kohteluunsa liittyvissä tilanteissa kuin muistutuksen yhteydessä.

Hallintolain mukaan muistutukseen on annettava vastaus ilman aiheetonta viivytystä. Asiakkaalle kerrotaan vastauksen arvioitu antamisajankohta ja asiakkaan kyselyihin asian käsittelyn etenemisestä on vastattava.

Muistutukset ja kantelut käsitellään välittömästi kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa.

Muistutukset osoitetaan:

Lastenkodin johtaja Kirsi Kiuru, Teinintie 8, 39500 Ikaalinen, kirsi.kiuru@kirsos.fi

6.1. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023 29–30§

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai alihankkijana toimivan henkilön on ilmoitettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä yksikön vastuuhenkilölle tai muulle toiminnan valvonnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa:

- epäkohdan
- tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa
- tai muun lainvastaisuuden.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta palvelunjärjestäjälle tai palveluntuottajalle. Palvelunjärjestäjän, palveluntuottajan ja vastuuhenkilön on ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan taikka muun lainvastaisuuden korjaamiseksi. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava ja ilmoituksen tehnyt henkilö voi ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä valvontaviranomaiselle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa tai muuta lainvastaisuutta ei korjata viivytyksettä.

Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia tehdyn ilmoituksen seurauksena.

Kiellettyinä vastatoimina pidetään:

- ilmoituksen tehneen henkilön työ- ja virkasuhteen ehtojen heikentämistä
- palvelussuhteen päättämistä
- henkilön lomauttamista
- tai henkilön kohtelemista muutoin epäedullisesti
- tai häneen kohdistuvia muita kielteisiä seurauksia siksi, että hän on käyttänyt ilmoitusvelvollisuusosoikeuttaan

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023 29–30§

Palveluntuottajan ilmoitusvelvollisuus

Palveluntuottajalla on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle palveluntuottajan omassa tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat.

Lisäksi palveluntuottajan on ilmoitettava palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita palveluntuottaja ei ole kyennyt tai ei kykene korjaamaan omavalvonnallisin toimin.

Palvelua koskevista muistutuksista ja reklamaatioista sekä niiden takia tehtävistä toimenpiteistä ilmoitetaan viivytyksettä tilaajan sopimusyhteyshenkilölle. Vakavista laatupoikkeamista ilmoitetaan Pirkanmaan hyvinvointialueen valvontayksikölle (kirjaamo@pirha.fi)

7. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

7.1. Hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävä toiminta

Toimintamme tavoitteena on lapsen elämäntilanteen muuttuminen ja kuntoutuminen sekä mahdollinen siirtyminen takaisin kotiin tai itsenäiseen elämään. Koko sijoituksen ajan tehdään tiivistä yhteistyötä perheiden kanssa.

Lasten vanhempien tai lähiverkoston osallisuuden edistämiseksi on Teinissä laadittu suunnitelma vuosille 2023–2024. Erityisesti omaohjaajien vastuualueena on tehdä yhteistyötä omaohjattavien lähiverkoston kanssa sekä yhteydenpito lähiverkostoon. Yhteydenpitoon kuuluu vanhempien tiedottaminen lapsen asioista aina tarvittaessa mutta vähintään viikoittain. Yhteistyö perustuu kasvatuskumppanuuteen ja vanhempia rohkaistaan osallistumaan lapsen arkeen ja arjen asioista päättämiseen yhdessä Teinin henkilökunnan kanssa.

Omaohjaaja/työpari tapaa vanhempia sijoituksen tilanteeseen sopivalla rytmillä. Tapaamisten tarkoituksena on luoda yhdessä konkreettisia ja saavutettavissa olevia tavoitteita, jotta pienin askelin edettäisiin kohti mahdollista kotiutumista tai itsenäistä elämää. Kotiutusta suunniteltaessa tapaamisissa toteutetaan tihennetysti.

Lapsen oikeutta läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin tuetaan lapselle laaditun asiakassuunnitelman mukaisesti. Jos lapsen puhelin on haltuun otettu rajoitustoimenpiteenä, lapsella on mahdollisuus pitää yhteyttä omaan verkostoon Teinin lasten käytössä olevilla puhelimella tai tietokoneella. Lapsen läheiset ihmiset ovat tervetulleita sovitusti vieraillemaan Teinissä.

Lastenkodin henkilökuntaan kuuluu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, joilla on vankka kokemus lastensuojelutyöstä sekä osaamista perhetyöstä, nuorisotyöstä, traumatisoituneen lapsen hoitotyöstä, mielenterveys- ja päihdetyöstä, tunnetyöskentelystä ja psykiatrisesta hoitotyöstä. Henkilökunnassa on Neuropsykiatrinen valmentaja – koulutuksen ja lasten ja nuorten tunnetaito-ohjaajakoulutuksen käyneet työntekijät.

Kasvatuksen ja hoidon tavoitteena on tarjota lapselle mahdollisimman hyvät kasvun ja kehityksen edellytykset. Lastenkodin säännöllinen elämänrytmi koulunkäynteineen sekä vapaa-ajan harrastuksineen tuovat mielekästä sisältöä lapsen elämään. Henkilökunnan työskentely on lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa. Kaikille lapsille laaditaan yksilöllinen kasvatus- ja hoitosuunnitelma.

Omaohjaaja ja hänelle nimetty työpari vastaavat lapsen hoidosta ja kasvatuksesta moniammatillisen tiimin tukemana. Omaohjaajalla on kokonaisvaltainen näkemys lapsesta ja hänen elämäntilanteestaan. Toiminnassamme korostuu ennakoitu ja strukturoitu arki lasten yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Johdonmukaisuus ja selkeät rajat vahvistavat lasten turvallisuuden tunnetta. Pyrkimyksenä on, että Lastenkoti Teinin koko kasvuyhteisö tukee lapsen eettistä kasvua. Lastenkodin toimintatavoissa korostuvat sekä lapsen oikeudet, että velvollisuudet. Niissä otetaan kantaa mm. lapselle tärkeiden ihmissuhteiden ylläpitämisestä, hyvästä hoidosta ja kasvatuksesta, iän ja kehitystason mukaisesta valvonnasta ja huolenpidosta, turvallisesta ja virikkeitä antavasta kasvuympäristöstä, lapsen oikeudesta saada koulutusta ja kunnioitusta, oikeudesta ruumiilliseen loukkaamattomuuteen ja mahdollisuudesta itsenäistymiseen.

Lapselta edellytetään, että hän käy koulua, noudattaa sääntöjä ja sopimuksia, osallistuu sovittuihin arkitöihin ja kohtelee huomaavaisesti muita. Selkeä toimintaympäristö auttaa toimimaan yhteisön jäsenenä. Säännöllinen ja ennakoitava päiväohjelma sekä aikuisten ennustettavissa oleva toiminta auttavat niitä lapsia, joilla on käytösongelmia, masennusta, puutteita oman toiminnan ohjauksessa tai tarkkaavuuden vaikeuksia tai turvattomuuden kokemuksia. Lastenkoti Teinin työskentelytapa korostaa lapsen kanssa käytäviä

keskusteluja ja neuvotteluja, joiden tavoite on mm., että lapsi oppii ymmärtämään arjessa tekemiensä valintojen vaikutuksen omaan ja muiden elämään. Lapsi lähiverkostoineen osallistuu yhdessä lastenkodin henkilökunnan kanssa hoito- ja kasvatussuunnitelman laatimiseen.

Jokaiselle lapselle pyritään löytämään hänelle mielekäs harrastus. Ikaalisissa ja lähikunnissa on tarjolla monipuolisesti erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Teinin lähiympäristöstä löytyy mahdollisuus harrastaa liikuntaa monissa eri muodoissa, jalkapallo, tennis, pesäpallo, jääkiekko, kuntosali, jumpat, frisbeegolf, yleisurheilu jne.

Lasten toimintakykyä ja hyvinvointia sekä kuntoutumista seurataan osallistuvalla havainnoinnilla sekä kuukausittain lapsi sekä omaohjaajat täyttävät toimintakykymittarin, jossa arvioidaan arjen toimintojen sujumista. Lastenkodin ohjaajat elävät arkea yhdessä lasten kanssa ja käyvät keskusteluja. Lasta kannustetaan oman toimintakyvyn ylläpitämiseen ja ohjataan tavoitteiden suuntaan.

Omaohjaajatyöpari arvioi säännöllisesti lapsen tilannetta ja sopii yhdessä lapsen kanssa terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia ylläpitävistä toiminnoista.

7.2. Ravitsemus

Yksikön ruuanvalmistuksesta vastaavat työntekijät kukin vuorollaan. Kaikki työntekijät ovat suorittaneet hyväksyttävästi Hygieniapassi- testin. Teinissä tarjotaan monipuolista ja terveellistä ruokaa laadukkaista raaka-aineista ravitsemussuosituksia noudattaen. Monipuolisuus turvataan viiden viikon kiertävällä ruokalistalla. Ohjaajat osallistuvat ruokailuhetkiin ja kykenevät näin ollen valvomaan jokaisen lapsen ruokailua ja riittävän nesteen saannin toteutumista.

Päivittäin lapsille tarjotaan aamupala, lounas, välipala, päivällinen sekä iltapala. Jokaisella ruualla tarjolla on leipää ja maitoa. Lapsilla on mahdollisuus esittää toiveitaan ruokalistalle. Lapsilla on mahdollisuus noudattaa erikoisruokavaliota joko uskonnollisen tai muun vakaumuksen perusteella ja ruoka-allergioiden takia.

Tavoitteena on, että jokainen lapsi söisi ja joisi edes jotakin jokaisella aterialla. Lapsella on myös oikeus olla syömättä jotakin. Kannustamme kuitenkin maistamiseen ja uusiin makuihin tottumiseen. Lapset annostelevat itse ruokansa.

Kiireettömän ruokailuhetken ja riittävän ravinnon saannin turvaamiseksi olemme sopineet, että pääruokailuissa vietämme pöydän ääressä 15 minuutin ajan keskustellen päivän kuulumisista ja suunnitellen päivän toimintoja. Lapsella on myös mahdollisuus yksilöllisten tarpeittensa takia syödä omassa huoneessa ja tarvittaessa myös ohjaaja voi tällöin olla hänen seuranaan ruokailuhetkellä.

7.3. Hygieniakäytännöt ja infektioiden torjunta

Tartuntatautilain 17 § mukaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikön on torjuttava suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita. Toimintayksikön johtajan on seurattava tartuntatautien ja lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien esiintymistä ja huolehdittava tartuntojen torjunnasta. Yksikön on huolehdittava potilaiden, asiakkaiden, asukkaiden ja henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojauksesta ja sijoittamisesta sekä mikrobilääkkeiden asianmukaisesta käytöstä. Yksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautien torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen hyvinvointialueen toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa. Tartuntatautilain 48 § säädetään työntekijän ja opiskelijan rokotussuojasta potilaiden ja asiakkaiden suojaamiseksi.

Lastenkoti Teinin hygieniayhdyshenkilönä toimii terveydenhoitaja Outi Koskinen.

Yksikön johtaja huolehtii henkilöstön perusosaamisesta. Työntekijät työskentelevät infektioiden torjuntaohjeiden mukaisesti ja tietävät mistä Pirkanmaan hyvinvointialueen infektioiden torjuntaohjeet löytyvät. Yksikön johtaja valvoo, että tartuntatautilain mukaiset rokotukset ja terveystarkastukset hoidetaan asianmukaisesti.

Hyvä käsihygienia on paras yksittäinen keino torjua infektioita. Hyvä käsihygienia koostuu hyvästä ihon kunnosta, käsien desinfioinnista, käsien pesusta vedellä ja saippualla sekä oikeaoppisesta suojakäsineiden käytöstä.

Teinissä on saatavilla riittävästi käsihuuhteita ja suojakäsineitä ja ne on sijoitettu paikkoihin, joista niitä on helppo käyttää.

Teinissä noudatetaan TAYS:n infektioyksikössä laatimia infektioiden ehkäisy- ja toimintaohjeita. Infektioiden torjuntaa ja epidemioita koskevissa asioissa voi konsultoida infektioyksikköä tai alueen hygieniahoitajia.

HYGIENIAHOITAJAN YHTEYSTIEDOT (IKAALINEN)	
Riina Rinne	p. 050 437 1391 riina.rinne@pirha.fi

Epidemiatilanteissa yksikön johtaja varmistaa, että henkilökunta osaa tunnistaa epidemian ja aloittaa torjuntatoimet mahdollisimman varhain. Tarvittaessa konsultoidaan infektioyksikköä tai alueen hygieniahoitajaa.

Lastenkoti Teiniin on laadittu *Siivous-/puhtaanapitosuunnitelma*, jossa on kuvattuna siivouskäytännöt eri tiloissa. Lastenkoti Teinin yleisten tilojen viikkosiivouksesta vastaa ostopalveluna Jyllin kodit. Saniteettitilat siivotaan päivittäin. Lapset harjoittelevat huoneensa siivousta yhdessä ohjaajan kanssa kerran viikossa, tarvittaessa useammin. Petivaatteet vaihdetaan joka toinen viikko, tarvittaessa useammin. Teinin lapset harjoittelevat pyykkihuoltoa ikä- ja kehitystason mukaisesti yhdessä ohjaajan kanssa.

Eritetahradesinfektiosta huolehtii se ohjaaja, joka on ensimmäisenä paikalla. Epidemiatilanteissa tehostetaan siivousta.

Lain mukaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikön on ilmoitettava salassapitosäännösten estämättä harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien epidemiasta ja epäilystä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille (Tartuntatautilain 36 §).

<https://www3.thl.fi/lomake/infektio>

7.5. Yksikön asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoito

Sijoituksen alkuvaiheessa kaikille lapsille tehdään lääkärin terveystarkastus joko koulu/opiskelijaterveydenhuollossa tai Pihlajalinnan yksityislääkärillä.

Sijoitetulle lapselle taataan hänen tarvitsemansa terveydenhuollon palvelut. Jos lapsen terveydentilassa huomataan muutoksia, tilataan hänelle lääkäriaika terveyskeskuksesta. Ensisijaisesti käytetään hyvinvointialueen järjestämiä julkisia palveluja. Ohjaajat huolehtivat lapsen kuljetuksista lääkäriin / tutkimuksiin ja on lapsen pyynnöstä läsnä vastaanotolla lapsen niin halutessa. Kiireellisissä sairaustapauksissa ollaan yhteydessä terveyskeskuksen ensiapuun / päivystykseen. Kiireellistä kuljetusta tarvittaessa kutsutaan ambulanssi.

Pitkäaikaissairaiden terveyden edistämisestä huolehditaan noudattamalla hoitavan tahon antamia ohjeita kirjaimellisesti sekä huolehditaan mahdollisesta lääkehoidosta.

Pitkäaikaissairaiden terveydentilaa seurataan ja havainnoidaan mahdollisia oireita ja niiden esiintyvyyttä sekä dokumentoidaan ne tarkasti ja konsultoidaan hoitavaa tahoa herkästi. Koko henkilökunta tiiminä vastaa pitkäaikaissairaiden terveyden- ja sairauden edistämisestä ja seurannasta.

Suun terveydenhoitoon on laadittu Hammaslääkäriliiton ohjeisiin perustuva Kouluikäisen ja nuorten suunterveydenhoito – ohje. Omaohjaajat huolehtivat lapsen säännöllisten hammastarkastusten ja -hoidon toteutumisesta.

KIIREETÖN HOITO	
IKAALISTEN LÄHIASEMA	Vanha Tampereentie 21, Ikaalinen p. 03 311 68130 kiireetön ajanvaraus, ma-to klo 8–16 ja pe 8–15
KOULUTERVEYDENHUOLTO IKAALINEN PERUSOPETUS	Kouluterveydenhoitaja Merja Jokinen p. 044 730 1257 tai Wilma. Koululääkärin ajanvarauksen kouluterveydenhoitajan kautta.
OPISKELIJATERVEYDENHUOLTO F.E. SILLANPÄÄN LUKIO	Terveydenhoitaja p. 050 390 4233 Avovastaanotto ma-pe klo 10.30–11.30

OPISKELIJATERVEYDENHUOLTO SASKY IDEA-KAMPUS	Terveystenhoitaja p. 044 730 1568 Avovastaanotto ma klo 10.30–12, ti-pe klo 8.30–10
IKAALISTEN HAMMASHOITOLA	Vanha Tampereentie 21, Ikaalinen p. 03 311 59512 ma-pe klo 8–15

KIIREELLINEN HOITO	
HÄTÄTILANTEESSA 1 1 2	
ARKISIN MA-PE KLO 8–16: HÄMEENKYRÖN SOSIAALI- JA TERVEYSASEMAN KIIREVASTAANOTTO	Härkikuja 10, Hämeenkyrö p. 03 311 68130 (ajanvaraus ja neuvonta)
ARKI-ILLAT MA-PE KLO 16–20, VIKKONLOPUT JA ARKIPYHÄT KLO 10–18: YLÖJÄRVEN SOSIAALI- JA TERVEYSASEMAN KIIREVASTAANOTTO	Mikkolantie 10, Ylöjärvi p. 03 384 5272 (hoidon tarpeen arviointi)
MUINA AIKONA	p. 116 117 (valtakunnallinen Päivystysapu)

7.6. Lääkehoito

Lastenkoti Teinin lääkehoito perustuu säännöllisesti seurattavaan ja päivitettävään lääkehoitosuunnitelmaan. Yksikön lääkehoidon toteuttaminen perustuu STM:n Turvallinen lääkehoito-oppaan (2021) periaatteisiin.

Lastenkoti Teinin lääkehoidon toteutuksen suunnittelusta ja lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuudesta vastaa terveydenhoitaja Outi Koskinen. Lääkehoitosuunnitelman on hyväksynyt 24.1.2026 Pro Edun vastaava lääkäri Lars Konttinen.

Lääkehoitosuunnitelma päivitetään vuosittain tai kun lääkehoidossa tapahtuu oleellisia muutoksia.

7.7. Kiireellinen sijoitus

Kiireellinen sijoitus Lastenkoti Teinissä on arviointijakso, jonka aikana perhetyön keinoin arvioidaan vanhempien kykyä ja mahdollisuuksia ottaa lapsi takaisin kotiin ja lapsen omaohjaaja yhdessä tiimin kanssa arvioi nuoren kykyä ja mahdollisuuksia palata kotiin.

KIIREELLISEN SJOITUKSEN PROSESSI

7.9. Jälkihuolto

Lastensuojelulain 34§ mukaan kunnilla on velvollisuus järjestää sijaishuollossa olleelle lapselle tai nuorelle tarvittava jälkihuolto. Oikeus jälkihuoltoon kestää nuoren täytettyä 23 vuotta. Jälkihuolto kattaa toimeentulon, asumisen, tukihenkilö- ja terapiapalvelut, koulunkäynnin, työhön sijoittumisen, harrasteiden ja muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisen.

Lastenkoti Teinistä itsenäistyvälle nuorelle voidaan tuottaa Kirsos Oy:n palveluna hänen tarpeistaan lähteviä jälkihuollon palveluita. Palvelun toteuttajina voi jatkaa nuoren omaohjaajat.

Itsenäistymisen kannalta tärkeitä taitoja harjoitellaan yhdessä lapsen kanssa. Esimerkiksi lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden harjoitellaan ohjaajan tuella pyykinpesua, huoneen siisteyden ylläpitämistä, henkilökohtaisen hygienian hoitoa ja ruuanvalmistustaitoja. Lapsen kanssa harjoitellaan kehitystason ja tuen tarpeen mukaisesti yhdessä omien asioiden hoitamista. Teinissä asuessaan lapsi saa käyttövaraa, jonka käytöstä lapsi saa itse päättää, mutta Teinissä ohjataan lasta rahankäytön suunnittelussa.

Sijoituksen loppuvaiheessa 6–12 kuukautta ennen sijoituksen päättymistä aloitetaan lapsen tarvitsemien tukitoimien suunnittelu ja toteutus yhteistyössä lapsen, tämän lähiverkoston, lastenkoti Teinin, sosiaalitoimen ja muiden tarpeellisten yhteistyöverkostojen kanssa yhdessä sovitun työnjaon mukaisesti. Itsenäistymistä suunnitellessa Teinissä käytetään tukena Turun Ammattikorkeakoulun Umbrella- käsikirja – Itsenäisen elämän ABC.

8. HENKILÖSTÖ

8.1. Henkilöstön määrä, rakenne ja ammattien harjoittamisen edellytykset ja valvonta

Henkilöstön määrän ja rakenteen suhteen Lastenkoti Teinissä noudatetaan vähintään Lastensuojelulaissa määriteltyjä vähimmäisvaatimuksia koskien sijaishuollon ympärivuorokautista laitoshoidon perustason yksikössä. Tarvittavan henkilöstömäärän lähtökohtana on asiakkaiden tarpeet. Lastenkodin johtaja vastaa riittävästä henkilöstöresurssista.

Yksiköllä on poikkeustilanteissa käytössä hälytyslista, jonka perusteella on mahdollisuus soittaa lisäapua yksikköön lähistöllä asuvista työntekijöistä.

Henkilökunnalla on Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) tarkoittama koulutus. Kaikilta yksikköön palkattavilta työntekijöiltä tarkistetaan Valviran rekisteröinti, rikostaustaote työskennellessä alaikäisten kanssa sekä opiskelu- ja työtodistukset.

Lastenkodin johtaja	N	Sosionomi AMK, lähihoitaja
Lastenkodin ohjaaja	N	Vastaava ohjaaja, Sosionomi AMK
	M	Sosionomi AMK
	N	Yhteisöpedagogi AMK
	N	Sairaanhoitaja AMK
	N	Lähihoitaja

	M	Nuoriso- ja yhteisöohjaaja
	M	Nuoriso- ja yhteisöohjaaja
	N	Terveystenhoitaja AMK osa-aik.

8.2. Sijaisten käytön periaatteet

Asiakkaiden hoito ja asiakasturvallisuus varmistetaan huolehtimalla riittävästä henkilöstömäärästä ja osaamisesta. Lisäresurssia tarvittaessa arvioidaan ensin talon sisäiset työjärjestelymahdollisuudet. Ulkopuolisia sijaisia tarvittaessa pyritään käyttämään sijaisina aiemmin lapsille tutuksi tulleita henkilöitä. Yksikössä pyritään aina siihen, että sijaisen työparina on yksikön vakituinen työntekijä tai jos poikkeustilanteessa vuorossa on vain sijaisia, he ovat jo yksikössä pitempään sijaisina työskennelleitä talon tavat ja lapset hyvin tuntevia koulutettuja henkilöitä.

8.3. Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Pitkäaikaisia ja vakituisia työntekijöitä rekrytoitaessa otetaan huomioon työntekijän koulutus, osaamisalueet sekä työkokemus. Työssä toimimisen kannalta merkittävää on myös työntekijän vahva aikuisuus, vuorovaikutustaidot sekä sitoutumiskyky. Pieneen työyhteisöön rekrytoivan tulisi myös sopia hyvin ”porukkaan”.

Kaikilta Teinissä työskenteleviltä tarkistetaan työsuhteen alussa lasten kanssa työskentelevän työntekijän rikostausta, rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) perusteella.

9. TOIMITILAT

9.1. Yksikön tilojen kuvaus

Lastenkoti Teini toimii Kirsos Oy:n omistamassa kiinteistössä. Lastenkodin tilat ovat sosiaalipalveluista annetun lain mukaiset ja ne täyttävät Lastensuojelulain asettamat vaatimukset.

Yksikkö toimii kolmikerroksisessa rakennuksessa, jossa 7 asuinhuonetta, keittiö ja keskikerroksessa on noin 30 m² oleskeluhuone. Asuinhuoneet sijaitsevat kahdessa ylimmässä kerroksessa. Ylimmässä kerroksessa on lisäksi oleskeluhuone sekä aistihuone. Alimmassa kerroksessa sijaitsevat harrastetilan lisäksi kodinhoitohuone, kylpyhuone ja sauna.

Jokaisella lapsella on käytössään vähintään 12 m² oma huone vain hänen käyttöönsä. Lasten huoneisiin ei toisilla lapsilla ole lupa mennä ilman toisen suostumusta. Lapsi saa sisustaa huoneensa mieleiseksi yhdessä omaohjaajan kanssa. Lapsen ovesta on lukko, jonka saa avattua sisäpuolelta. Lapsen lähtiessä kouluun tai kotijaksolle ovi laitetaan lukkoon, jotta kukaan ulkopuolinen ei pääse lapsen huoneeseen.

9.2. Teknologiset ratkaisut

Lastenkoti Teinissä on käytössä Verisuren hälytysjärjestelmä, joka kattaa sarjaan kytketyt palovaroittimet sekä murtosuojauksen talon ollessa tyhjillään. Järjestelmä sisältää myös päälle kytkettynä ollessaan yöaikaan hätäpoistumisteiden valvonnan.

Palovaroitinjärjestelmään ja murtosuojaukseen liittyy keskikerroksessa ja yläkerrassa liiketunnistinkamera, jotka kytkeytyvät päälle vain palohälytystilanteessa ja murtotilanteessa (mahdollista vain talon ollessa tyhjillään).

Järjestelmien käyttöopastus ja suunnitelmiin perehtyminen on osa perehdytystä

Yksikköön on laadittu *Pelastussuunnitelma* osana *Valmiussuunnitelma*, joka kattaa varautumissuunnitelmat häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Lastenkoti Teinin valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta sekä valmius- ja jatkuvuussuunnitelmasta vastaa yksikön johtaja, Kirsi Kiuru.

9.3. Lääkinnälliset laitteet

Lastenkoti Teinin lääkinällisiin laitteisiin luokitellaan verenpainemittari, kuumemittarit, laastarit ja silmälasit. Lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) mukaisesti ammattimaisella käyttäjällä on lakisääteinen velvoite ilmoittaa laitteita koskevista vaarantilanteista.

Ammattimaisen käyttäjän on ilmoitettava Fimeaan ja valmistajalle/valtuutetulle edustajalle tai maahantuojalle/jakelijalle vaaratilanteista, jotka ovat johtaneet tai olisivat saattaneet johtaa potilaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyden vaarantumiseen ja jotka johtuvat terveydenhuollon laitteen:

- ominaisuuksista
- ei-toivotuista sivuvaikutuksista
- suorituskyvyn poikkeamasta tai häiriöstä
- riittämättömästä merkinnästä
- riittämättömästä tai virheellisestä käyttöohjeesta
- muusta käyttöön liittyvästä syystä

Havaitusta vaaratilanteesta ilmoitetaan viivytyksettä yksikön johtajalle, joka tekee vaaratilanneilmoituksen Fimealle.

https://fimea.fi/laakinnalliset_laitteet/vaatimukset-ammattimaisille-kayttajille/vaaratilanteista-ilmoittaminen

10. Asiakastietojenkäsittely

10.1. Tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä ohjeistus ja käyttö

Yksikköön on laadittu uusi *tietoturvaan, tietosuojan ja tietojärjestelmien käyttöön liittyvä tietoturvasuunnitelma 8.1.2026*. Tietoturvasuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaa lastenkodin johtaja Kirsi ja Kiuru ja toimitusjohtaja Samuli Kiuru. Perehdytysuunnitelmaan sisältyy henkilötietojen käsittelyyn ja tietoturvaan liittyvät toimintaperiaatteet.

Lastenkoti Teini käsittelee asiakastietoja voimassa olevan lainsäädännön, hyvinvointialueen ohjeistusten sekä tietosuojasääntelyn mukaisesti. palveluntuottajana Kirsos Oy käsittelee hyvinvointialueen rekisterinpitäjänä olevia asiakastietoja toimeksiantosopimuksen mukaisesti. Asiakastietoja käsittelevät vain ne työntekijät, joiden työtehtävät sitä edellyttävät.

KANTA

Lastenkoti Teini on siirtymässä valtakunnallisten Kanta-palvelujen käyttäjäksi. Ensimmäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jo siirretty Kanta-palveluihin, ja muiden asiakkaiden osalta siirtymä toteutetaan suunnitelman mukaisesti viimeistään **1.9.2026**.

Siirtymävaiheen aikana varmistetaan, että asiakastiedot kirjataan ja säilytetään tietoturvallisesti sekä voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. Käytössä olevat toimintatavat, henkilöstön perehdytys ja käyttöoikeuksien hallinta varmistavat asiakastietojen eheyden, luottamuksellisuuden ja saatavuuden koko siirtymäprosessin ajan.

Kanta-palvelujen käyttöönoton jälkeen kaikki asiakastietojen kirjaaminen toteutetaan Kanta-yhteensopivassa asiakastietojärjestelmässä. Henkilöstölle on järjestetty käyttöönottoon liittyvä perehdytys ja osaamista ylläpidetään säännöllisesti.

Henkilöstöllä on vahvaan tunnistautumiseen vaadittavat sote- ja toimikortit.

MyNeva NAPPULA

Asiakastietoja käsitellään pääosin sähköisesti. Tietojärjestelmänä toimii MyNeva Nappula, joka on hoito- ja kasvatustyön dokumentointiin luotu asiakastietojärjestelmä. Tietokanta ja tietokantayhteydet ovat suojattu yleisesti hyväksyttävillä menetelmillä. Asiakasrekisteriä pidetään vain hoito- ja kasvatustyössä tarvittavista asioista ja rekisteriä käytetään vain tähän tarkoitukseen. Asiakasrekisteri sijaitsee suojatulla palvelimella.

Henkilötietoja koskeviin sähköisiin tiedostoihin pääsee vain henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan avulla, joiden käyttöoikeudet on määritelty työtehtävien vaatimassa laajuudessa. Tietojärjestelmä kirjaa automaattisesti työntekijän ulos, jos kirjautuminen sisään kestää useita minuutteja ilman, että työntekijä käyttää järjestelmää aktiivisesti. Tiedot poistetaan järjestelmästä sovitun ajan kuluttua, kuitenkin noudattaen tietosuojasääntöjä. Paperiset, asiakkaita koskevat asiakirjat säilytetään lukituissa kaapeissa

lukituissa toimistotiloissa. Lukitussa arkistokaapissa säilytetään Kirjanpitolain perusteella kymmenen vuotta asiakirjoja. Arkistokaappiin pääsy on johtajalla ja hänen varahenkilöllään. Käytöstä poistettavat asiakirjat hävitetään aina silppuroimalla.

Sijoituksen päättyessä kaikki lapsen asiakirjat toimitetaan sosiaalityöntekijälle, joka vastaa niiden arkistoinnista.

Kaikki salausta vaativa sähköposti toimitetaan salatulla sähköpostiyhteydellä.

10.2. Henkilöstön ja harjoittelijoiden henkilötietojen käyttö ja perehdytys

Henkilöstön henkilötiedot (työsopimukset, koulu- ja työtodistukset, sairauslomatodistukset) säilytetään toimistossa lukitussa arkistokaapissa, jonne on pääsy vain yksikön vastaavalla tai hänen sijaisellaan.

Työyhteisön nähtävillä on ns. "hälytyslistassa" (poikkeustilanteita varten) nähtävillä työntekijän nimi ja puhelinnumero. Ns. sijaislistalla nähtävillä on sijaisen nimi ja puhelinnumero.

Yksikköön on laadittu perehdytysuunnitelma. Uusi työntekijä perehdytetään työhön 3–5 vuoron ajan. Perehdytykseen sisältyy niin arjen toiminta, kuin asiakastietojen käsittely ja tietosuojat.

Kaikkien työntekijöiden kanssa käydään salassapitoon liittyvät asiat läpi. Allekirjoittamalla salassapitosopimuksen työntekijä sitoutuu sopimuksen mukaiseen salassapitoon.

10.3. Yksikön rekisteriseloste ja tietosuojaseloste

Yksikölle on laadittu rekisteriseloste ja tietosuojaseloste.

10.4. Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot

Lastenkoti Teinin tietosuojavastaava on lastenkodin johtaja Kirsi Kiuru.

p. 040 9683900 kirsi.kiuru@kirsos.fi

11. SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

lkaalisissa 3.8.2026

Kirsi Kiuru

Lastenkodin johtaja

Oma- ja turvallisuus- ja turvallisuus- ja turvallisuus-

Päivämäärä	Muokkaaja	Muutos	Versio
27.7.2026	Maria Holma	(3.1) Tarkennettu määrääviä lakeja ja ohjeistuksia (4.5) Vakavien vaaratapahtumien toimintaohjeistus (6) Yhteystietojen tarkistus ja päivitys (7.5) Terveysasemien yhteystietojen päivitys, (9.2) Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelman vastuuhenkilön tarkennus	2026/1
3.8.2026	Kirsi Kiuru	(8.1.) Henkilöstön määrä ja rakenne (9.1.) Yksikön tilojen kuvaus (10.1.) Tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä ohjeistus ja käyttö: Kanta	2026/1